

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Навчально-науковий інститут економіки
Факультет обліку і фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ:

В. о. завідувача кафедри,

д.е.н., професор

_____ **О.В. Добровольська**

“ _____ ” _____ **2020 р.**

ДИПЛОМНА РОБОТА

**Напрями підвищення прибутковості підприємства в управлінні
фінансовими ресурсами**

Виконав: студент за
освітньо-професійною програмою
«Фінанси, банківська справа та
страхування» зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа
та страхування»
Карлов С.В.

Керівник: проф. Добровольська О.В.

Форма № Н – 9.01
(затверджена наказом
МОНмолоді і спорту України
від 29 березня 2012 року № 384)

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Освітній ступень магістр
Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Л.І.Катан

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу студента

КАРЛОВ СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

1. Тема дипломної роботи «Напрями підвищення прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами» _____

керівник роботи Добровольська Олена Володимирівна, д.е.н., професор
затверджені наказом ДДАЕУ «13» жовтня 2020 р. № 2590 _____

2. Строк подання студентом роботи – 16 грудня 2020 року _____

3. Вихідні дані до роботи Баланс господарства, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до фінансової звітності за 2015-2019 рр., Закони України, інші нормативні інструктивні матеріали, праці видатних вчених, нормативна та економічно-фінансова література. _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити

1. Теоретичні основи прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами. 2. Формування фінансових ресурсів АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» та ефективність їх використання. 3. Напрями підвищення прибутковості підприємства в управлінні

фінансовими ресурсами. Висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).

1. Динаміка середньорічної кількості працівників в рослинництві та тваринництві в АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К», осіб. 2. Структура товарної продукції АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2019 році, %. 3. Динаміка складу товарної продукції АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2015-2019 роках, тис.грн. 4. Динаміка середньорічної вартості основних і оборотних фондів АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2015-2019 роках, тис. грн. 5. Динаміка норми прибутку АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2015-2019 роках, %. 6. Динаміка рентабельності АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2015-2019 роках, %. 7. Динаміка коефіцієнтів ліквідності АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К». 8. Поліноміальний трендовий аналіз рентабельності активів за прибутком від звичайної діяльності АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К», тис. грн.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 10 березня 2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретичні основи прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами	11.05. 2020	
2	Формування фінансових ресурсів АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» та ефективність їх використання	31.08. 2020	
3	Напрями підвищення прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами	23.10.2020	
4	Висновки і пропозиції	20.11.2020	
5	Оформлення дипломної роботи	01.12.2020	

Студент Карлов С.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи Добровольська О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ	8
1.1. Економічна сутність категорій «прибутковість», «фінансові ресурси»	8
1.2. Класифікація та види прибутку як джерела фінансових ресурсів підприємств	14
1.3. Методичні основи аналізу показників прибутковості	18
Висновок до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ	24
2.1. Організаційно-економічна характеристика АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»	24
2.2. Оцінка стану фінансових ресурсів в АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»	37
2.3. Оцінка прибутковості АВ ТОВ АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»	43
Висновок до розділу 2	46
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ	49
3.1. Застосування детермінованого моделювання для підвищення прибутковості в управлінні фінансовими ресурсами АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»	49
3.2. Рекомендований прогностичний баланс, як напрям підвищення прибутковості АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в управлінні фінансовими ресурсами	57
Висновок до розділу 3	68
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	

РЕФЕРАТ

Тема: «Напрями підвищення прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами»

Магістерська робота: 81 стор., 18 таблиць, 8 рисунків, 84 літературних джерел.

Об'єктом дослідження є процес дослідження прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами та пошук напрямів його підвищення.

Метою дипломної роботи стала розробка науково-обґрунтованих рекомендацій щодо напрямів підвищення прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів щодо підвищення прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами.

В ході роботи досліджено теоретико-методологічні основи прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами та напрями її покращення.

АНОТАЦІЯ

ПРИБУТОК, ПРИБУТКОВІСТЬ, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ВИТРАТИ, РЕЗЕРВИ,
ПІДПРИЄМСТВО, РИНОК, СОБІВАРТІСТЬ, ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ

АННОТАЦИЯ

ПРИБЫЛЬ, ПРИБЫЛЬНОСТЬ, РЕНТАБЕЛЬНОСТЬ, РАСХОДЫ, РЕЗЕРВЫ,
ПРЕДПРИЯТИЕ, РЫНОК, СЕБЕСТОИМОСТЬ, ФИНАНСОВЫЙ
РЕЗУЛЬТАТ

SUMMARY

PROFIT, PROFITABILITY, PROFITABILITY, COSTS, RESERVES,
ENTERPRISE, MARKET, COST, FINANCIAL RESULT

ВСТУП

Фінансові ресурси підприємств необхідні задля здійснення їх виробничої діяльності. Базою фінансів підприємств ми вважаємо формування фінансових ресурсів, а також надходження і розподілення доходів з ціллю забезпечення відтворення виробництва. Фінансові ресурси виконують роль поєднуваної ланки між визначеними циклами відтворювального процесу. А збій у їх функціонуванні негативно позначається на виробництві. Нестача ресурсів призводить до падіння виробництва, а взагалі їх відсутність - до його зупинення. Існування достатньої суми доходів супроводжує нормальну течію відтворювального процесу, хоча наразі не гарантує його, тому що все залежить від їх раціонального розподілу й ефективного використання.

В умовах сьогодення фінанси часто-густо є самостійними й вирішальним ресурсами виробництва. Щодо їх матеріального змісту фінанси - це цільові фонди грошових ресурсів, які за своєю сукупністю являють собою фінансові ресурси підприємств.

Прибуток є головною рушійною силою економіки загалом та підприємства зокрема, в тому числі розширеного виробництва, зростання доходів підприємства і відповідно його власників.

Окрім цього, важливо утворити таке економічне середовище, при якому вигідним є вироблення товарів, отримання прибутку, зниження витрат. Цього можна досягти тільки за умов оптимальної побудови фінансів на підприємстві, яка надасть не лише зробити стійким фінансовий стан підприємств, але й зміцнити фінансову стабілізацію в країні.

Актуальність теми дипломної роботи полягає в необхідності оцінювання фінансових ресурсів для сільськогосподарських підприємств, які сплачують фіксований сільськогосподарський податок, як постійний коефіцієнт земельної ренти (вартості земель), незалежно від врожайності та прибутковості бізнесу, тобто без нормативного контролю витрат і прибутку підприємства.

Дослідженням питань, які розкривають прибутковість та рентабельність виробничо-фінансової діяльності підприємства приділяють увагу багато вчених-економістів, у тому числі О. Беленкова, К. Т. Кривенко, Л. М. Дзюбенко, О.А. Зінченко, Л.В. Юрчишена, С. Д. Супрун, О. В. Короткевич та інші. Розробкою методології як основи проведеного дослідження є такі роботи визнаних вітчизняних вчених-економістів, як О. В. Короткевич, К. Т. Беленкова, М. В. Тітов, А. Шарова, А. А. Мазаракі та інших.

Метою дипломної роботи стала розробка науково-обґрунтованих рекомендацій щодо напрямів підвищення прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами.

Для досягнення поставленої мети дослідження визначено комплекс завдань, основними з яких є:

- розглянути економічна сутність категорій «прибутковість», «фінансові ресурси»;
- дослідити класифікацію та види прибутку як джерела фінансових ресурсів підприємств;
- визначити методичні основи аналізу показників прибутковості;
- налати організаційно-економічну характеристику АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»;
- дослідити стан фінансових ресурсів в АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»;
- здійснити оцінку прибутковості АВ ТОВ АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»;
- розробити напрями підвищення прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами;
- надати висновки і зробити пропозиції щодо напрямів підвищення прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами.

Об'єктом дослідження є процес дослідження прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами та пошук напрямів його підвищення.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів щодо підвищення прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами.

Наукова новизна одержаних результатів. Основні результати, які мають наукову новизну і отримані у ході вирішення завдань, поставлених у роботі, полягають в наступному:

удосконалено:

- поняття прибутковості – це показник, який результує про ефективність діяльності підприємства з позиції можливості отримувати прибуток в абсолютних або відносних величинах з метою забезпечити ефективне відтворення витрачених фінансових та матеріальних ресурсів підприємства;

отримали подальший розвиток:

- застосування детермінованого моделювання для підвищення прибутковості в управлінні фінансовими ресурсами АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»;

- рекомендований прогностичний баланс, як напрям підвищення прибутковості АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в управлінні фінансовими ресурсами.

Основні положення магістерської роботи та результати досліджень доповідались, обговорювались й одержали схвалення на 1 конференції.

Під час написання дипломної роботи були використані наступні методи дослідження: спостереження, групування, підбору, співставлення, вирівнювання, графічний та табличний методи, методи аналізу і синтезу.

Інформаційною базою дипломної роботи є законодавчі та інші нормативно-правові акти України з питань показників ефективності використання фінансових ресурсів, матеріали науково-практичних конференцій з проблем методології фінансових ресурсів, матеріали державних органів статистики, дані бухгалтерського обліку та фінансової

звітності АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» Магдалинівського району Дніпропетровської області, а також власні дослідження та спостереження.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

1.1. Економічна сутність категорій «прибутковість», «фінансові ресурси»

Фінансові ресурси підприємств - це комплекс обмінно-розподільних відносин, які з'являються на підприємстві в ході формування, розміщення та використання фінансових ресурсів, проведення витрат, одержання та розподілі доходів .

Відповідно до Закону України «Про підприємства», «фінансові ресурси підприємств - це переважно прибуток і амортизаційні відрахування, прибутки від цінних паперів, пайові внески, ресурси спонсорів».

Фінансові відносини підприємств знаходять відображення в грошових потоках, що розкривають їхні різноманітні та різнобічні взаємозв'язки.

Зовнішніми фінансовими відносинами підприємства є:

а) відносини обміну:

- взаємовідносини серед суб'єктів господарювання, шляхом розрахунків між постачальниками й покупцями;

б) відносини розподілу:

- взаємовідносини з бюджетними органами: платежі та асигнування;

- взаємовідносини через фонди цільового призначення: внески й надходження;

- взаємовідносини через страхові компанії: страхові платежі та страхове відшкодування;

- взаємовідносини через банки: відкриття та обслуговування рахунків, зберігання коштів на депозитних рахунках, надходження й погашення кредитів, нарахування та сплата процентів;

- взаємовідносини через інституції фінансового ринку: емісія власних цінних паперів, їх продаж й інвестування тимчасово вільних коштів;
- взаємовідносини через галузеві й корпоративні органи: сплата коштів до централізованих фондів та надходження від них.

Таблиця 1.1.

Економічна сутність категорії «прибутковість»

Автор	Прибутковість являє собою
Антонюк Р.Р. [2]	«Стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної, так і всієї господарської діяльності, що полягає в перевищенні доходу над здійсненими витратами в розмірі достатньому для ефективного подальшого функціонування
Кучер Л.Ю. [41]	Показник для зображення економічного ефекту в абсолютних показниках
Мочерний С.В. [44]	Прибутковість суб'єкта треба розглядати з двох аспектів: по-перше, як прибутковість усього підприємства щодо всього авансованого капіталу, яка визначається нормою прибутку: відношенням річного прибутку до авансованого капіталу; по-друге, як прибутковість виготовлення окремої партії товарів, яка вимірюється відношенням прибутку до собівартості товарів
Огійчук М.Ф. [47]	Вид ефективності, що характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки). Основною особливістю таких систем є вартісний характер засобів (видатків, витрат) досягнення цілей (результатів), а в деяких випадках і самих цілей (зокрема, одержання прибутку)
Осипова Т.В. [49]	Основою прибутковості є сам прибуток, який у цілому й визначає результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання. Тому прибуток зображає її результати
Хмелевський О.В. [74]	Стан підприємства, що вказує на його здатність здійснювати рентабельну діяльність, забезпечувати платоспроможність, генерувати прибуток, на основі чого забезпечувати стабільність зростання та майбутній інноваційно-інвестиційний розвиток»

Розглянувши визначення дефініції «прибутковість» нами запропоновано авторське визначення цього поняття, а саме прибутковість – це показник, який результує про ефективність діяльності підприємства з позиції можливості отримувати прибуток в абсолютних або відностних величинах з метою забезпечити ефективне відтворення витрачених фінансових та матеріальних ресурсів підприємства.

Базою фінансової діяльності підприємств є розрахунки за витрати і надходження доходів. За витрати розраховуються фінансовими ресурсами, що є в розпорядженні підприємства. Результати фінансової діяльності показані в фінансових результатах - прибутках або збитках. Таким чином формується рядок, який підтверджує систему фінансової діяльності підприємств: фінансові ресурси → затрати → доходи → фінансові результати → надходження (витрати) фінансових ресурсів.

Фінансові ресурси створюються з власних й зовнішніх джерел. Власні ресурси окреслені в статутному фонді. Зовнішні джерела фінансових ресурсів підприємств включають кошти, які надходять з бюджету, цільових й централізованих корпоративних фондів, часто-густо, на безповоротній основі, а також кредити, що пропонують банки за процент на поворотній основі.

Фінансові ресурси підприємств використовують для формування основних фондів та на поповнення оборотних коштів. Фінансовими ресурсами оплачують затрати підприємств на виробництво й реалізацію товарів, робіт, послуг, а разом з цим будь-які інші витрати, що нерозривно пов'язані з функціонуванням підприємства. Здійснюючи витрати, з'являються вихідні грошові потоки у вигляді сплати за рахунками постачальникам та підрядникам за товари, роботи і послуги, як страхові платежі.

Як результат здійснення витрат - це випуск товарів, робіт та послуг. Наразі після їх реалізації (продажу) вже в рахунок вхідних грошових потоків

від покупців створюються доходи підприємства від господарської діяльності. Окрім того, до джерел доходів включаємо прибування від страхових компаній в якості страхового відшкодування за задіяні втрати та збитки. Виторг від реалізації охоплює покриття (так звану перенесену вартість) та валовий дохід (як додану вартість) - об'єм заробітної плати й прибутку. Зауважимо, що з погляду фінансової діяльності оплата праці характеризується подвійним станом: спершу, як елемент витрат, вдруге - частка валового доходу. Виплата заробітної плати відноситься до внутрішніх грошових потоків підприємства.

Івахненко В.М. переконаний, що «за рахунок отриманих доходів забезпечуються фінансові відносини з державою - платежі в бюджет і цільові фонди, з банківською системою - погашення кредитів і сплата процентів. Ці відносини опосередковуються вихідними грошовими потоками» [33].

Лише після сплати за витратами, виплати заробітної плати, після розрахунків з бюджетом, цільовими фондами та комерційними банками підраховуються фінансові результати – або прибутки, або збитки. Погоджуємося з тим, що прибуток є перевищенням валових доходів понад валові витрати. Збиток же є перевищенням валових витрат понад валові доходи.

Розмір прибутку за вирахуванням податку на прибуток перетворюється на чистий прибуток підприємства. Його частина може спрямовуватися до централізованих корпоративних фондів, за умови коли підприємство належить до певного корпоративного об'єднання (як приклад внутрішньо-корпоративних грошових потоків).

Визначена частка чистого прибутку може бути направлена на збільшення статутного фонду у вигляді капіталізації прибутку (за рахунок внутрішніх грошових потоків).

На думку Шваба Л.І. «з чистого прибутку формуються фонди і резерви підприємств, за рахунок яких здійснюються певні витрати. У даному разі відбувається фондний рух грошових потоків. Крім того, може мати місце

каналний рух грошових потоків, коли фонди не створюються, а передбачені витрати сплачуються безпосередньо за рахунок прибутку. Тимчасово вільна частина чистого прибутку може бути розміщена на фінансовому ринку через фондову біржу чи фінансових посередників або на основі прямих зв'язків з емітентами (вихідні грошові потоки). За результатами такого розміщення можуть бути отримані доходи від фінансової діяльності (вхідні потоки)» [77].

Безумовно, подана схема фінансової діяльності та грошових потоків господарства, що показує умовно визначений початковий виробничий цикл, що вважаємо в певній мірі абстракцією. В реальності усі фінансові операції, які включають створення фінансових ресурсів, й здійснення витрат, й надходження доходів відбуваються одночасно, а значить це і ускладнює процес управління фінансами господарства. Паралельно даний порядок дозволяє визначити й привідкрити організацію, характер та складові чинники фінансової діяльності господарств, обіг їхніх фінансових ресурсів, взаємообмін з контрагентами підприємницької діяльності, сферами та ланками фінансової системи [13].

Ярошевич Н.Б. вважає, що «функціонування фінансів підприємств характеризується певними фінансовими категоріями. Такими категоріями, як це видно із наведеного додатку А, є: фінансові ресурси, витрати, доходи, фінансові результати.

Фінансові ресурси, на його думку, це сума коштів, спрямованих в основні та оборотні засоби підприємства. Вони характеризують фінансовий потенціал, тобто можливості підприємства у проведенні витрат з метою отримання доходу. Фінансові ресурси поряд з трудовими і матеріальними ресурсами є важливою складовою ресурсної забезпеченості підприємств» [83].

Розглянемо класифікацію фінансових ресурсів, яку пропонує Слав'юк Р.А. «за такими ознаками: за кругообігом; за використанням; за правом власності.

За кругообігом розрізняють початкові фінансові ресурси, тобто ті, з якими підприємство починає свою діяльність і які концентруються у статутному фонді, і прирощені - отримані підприємством у результаті його діяльності у формі чистого доходу - прибутку.

За характером використання виділяють матеріалізовані фінансові ресурси - вкладені в основні засоби, які постійно забезпечують виробничий процес, і ті, що перебувають в обігу, обслуговуючи окремий виробничий цикл - оборотні кошти. Оскільки основні засоби постійно зношуються, то для їх оновлення встановлені амортизаційні відрахування, що є формою цільових фінансових ресурсів.

За правом власності фінансові ресурси поділяють на власні кошти підприємницької структури (залежно від форми власності це приватний, пайовий чи акціонерний капітал), надані безоплатно державою з бюджету чи фондів цільового призначення або корпоративними формуваннями з централізованих фондів та позичені - отримані кредити» [61].

Перелічимо різновиди фінансових ресурсів, що є в розпорядженні підприємства: це амортизаційні відрахування, оборотні кошти, прибуток, бюджетні асигнування, надходження з цільових фондів, надходження з централізованих корпоративних фондів, кредити. При цьому зазначимо, що прибуток, бюджетні асигнування, надходження з цільових і корпоративних фондів вважаються не стільки ресурсами, скільки джерелами їх формування. Їх можна спрямувати в якості забезпечення потреб виробництва, а також на невиробничі потреби. Прибуток, наприклад, може бути як капіталізованим (як для поповнення статутного капіталу), так і спрямованим на фінансування соціальних затрат або на преміювання персоналу.

Доходи - це предмет розподільних відносин, що поділяється на 4 групи:

- від господарської діяльності;
- від продажу майна;
- від фінансової діяльності;
- від перерозподілення крізь фінансову систему.

Доходи першої групи – це база формування доходів в суспільстві. Усі інші доходи так або інакше показують їх перерозподілення.

Доходи створюються базуючись на двосторонніх відносинах між будь-якими суб'єктами, які здійснюють рух грошових коштів між собою. Наскільки доходи є реальними визначають рівні цін на товари (роботи, послуги), що встановлює ринок. У разі виникнення певного «перекосу» цін потрібен механізм коригування доходів (як наприклад, податок на надприбуток чи бюджетні субсидії).

Меєц В.О. надає формулювання фінансових результатів, як «зіставлення регламентованих податковим законодавством валових доходів і валових витрат. Перевищення валових доходів над валовими витратами становить прибуток, зворотне явище характеризує збиток. Прибуток є метою підприємницької діяльності й водночас джерелом витрат на розвиток виробництва. Це одна з основних фінансових категорій ринкової економіки. У прибутку, як кінцевому результаті, концентруються фінансові інтереси всіх суб'єктів підприємницької діяльності» [42].

Отже, прибуток, його кількісний вираз показує ефективність виробництва, а збиток говорить про без ефективно господарювання. Прибуток показує примноження фінансових ресурсів, збиток - їх втрату. У разі, коли збитки мають місце постійно на підприємстві, то, в кінці-кінців, витратимо усі фінансові ресурси.

1.2. Класифікація та види прибутку як джерела фінансових ресурсів підприємств

Створення сукупності фінансових джерел на підприємстві вимагає зосередитись на визначенні критеріїв привернення будь-якого джерела фінансування; на оцінці джерел фінансування аналізуючи їхні якісні та кількісні параметри; на виборі джерел, які співпадають з обраними критеріями; на визначенні оптимальної структури фінансових джерел.

Зупинимося на критеріях джерел зовнішнього фінансування:

- співставленням розмірів витрат задля одержання фінансів з альтернативними джерелами;
- строки сплати боргу з позиції вигідності строку погашення в зручну для підприємства годину;
- імовірні ліміти щодо надходженні коштів;
- ймовірність перенесення контролю до іншого власника. Щоб знизити ризик комплекс джерел фінансування треба відповідно до можливостей диверсифікувати за строками погашення та різновидами джерел.

Ткаченко О.С. зумовлює нашу увагу на те, що «власні фінансові ресурси підприємства обмежені статутним фондом, прибутком після відрахування податків і емісією акцій. Однак потреби підприємства у фінансових ресурсах можуть бути більшими. Тоді доводиться вдаватися до боргових фінансових джерел. У ринковій економіці розмаїття боргових фінансових ресурсів збільшується. Поряд із кредитом до боргових джерел належать облігації, лістинг і факторинг. Будь-яка особа, що постачає підприємство борговими фінансовими ресурсами, є кредитором.

При створенні підприємства статутний капітал направляється на придбання основних фондів і формування оборотних ресурсів у розмірах, необхідних для ведення нормальної виробничо-господарської діяльності, вкладається в придбання ліцензій, патентів, ноу-хау, використання яких є важливим чинником при утворенні прибутку. Таким чином, початковий капітал інвестується у виробництво, в процесі якого створюється вартість, що виражається ціною реалізованої продукції. Після реалізації продукції вона приймає грошову форму - форму виручки від реалізації зроблених товарів, що надходить на розрахунковий рахунок підприємства» [66].

Зауважимо, що виручка не є прибутом, оскільки її розглядають в якості джерела відшкодування переведених у виробництво продукції ресурсів та задля формування грошових фондів й створення фінансових резервів підприємства. Використовуючи виручку, з неї виокремлюють якісно різні

складові частинки створеної вартості.

Ми пов'язуємо це зі створенням амортизаційного фонду, що акумулюється шляхом амортизаційних відрахувань після того, як знос основних виробничих фондів і нематеріальних активів прийме грошову форму. Реалізація виготовленої продукції споживачу та надходження виторгу – це обов'язкова умова утворення амортизаційного фонду.

Ковалев В.В. наголошує в своїх працях на тому, що «оскільки матеріальною основою виробленого товару є сировина, матеріали, придбані комплектуючі вироби і напівфабрикати, їхня вартість поряд з іншими матеріальними витратами: зносом основних виробничих фондів, заробітною платою робітників складають витрати підприємства по виробництву продукції, що приймають форму собівартості. До надходження виручки ці витрати фінансуються за рахунок оборотних ресурсів підприємства, що не витрачаються, а авансуються у виробництво. Після надходження виручки від реалізації товарів оборотні ресурси відновляються, а понесені підприємством витрати по виробництву продукції відшкодовуються» [35].

Групування витрат як собівартість надає змогу порівняти те, що надійшло від реалізації продукції, тобто виторг, та витрачені витрати. Сутність інвестиції ресурсів в виробництво продукції окреслюється одержанням чистого прибутку. В разі якщо виторг більше собівартості, то підприємство отримує цього як прибуток.

Прибуток, який утримується у розпорядженні підприємства розглядаємо як багатоцільове джерело фінансування власних потреб. До основних напрямків його використання визначають нагромадження та споживання. Пропорційне групування прибутку для нагромадження та/або споживання визначають майбутнє розвитку підприємства.

Покропивний С.Ф. надає пояснення прибутку від реалізації продукції – «представляє собою різницю між виручкою від реалізації продукції без податку на додану вартість, акцизів, експортних тарифів і витратами на виробництво і реалізацію, включених у собівартість продукції. Виручка від

реалізації продукції визначається або по мірі її оплати (при безготівкових розрахунках - по мірі надходження фінансових ресурсів за товари на рахунки у банки, а при розрахунках готівкою - по надходженням ресурсів у касу), або по мірі відвантаження товарів і представлення покупцю розрахункових документів. Метод визначення виручки від реалізації продукції визначається підприємством на довгостроковий період виходячи з умов господарювання і укладених договорів.

Прибуток від іншої реалізації - представляє собою прибуток, отриманий від реалізації основних фондів і іншого майна господарюючого суб'єкта, відходів, нематеріальних активів і т.д. Прибуток від іншої реалізації визначається як різниця між виторгом від реалізації і витратами на цю реалізацію. При встановленні прибутку від реалізації основних фондів і іншого майна враховується різниця між продажною ціною і первісною, або залишковою вартістю цих фондів і майна. При цьому залишкова вартість майна застосовується до основних фондів, нематеріальних активів, малоцінним і швидкозношуваним речам. Залишкова вартість - це балансова вартість за мінусом зносу. Доходи від позареалізаційних операцій включають:

- доходи, отримані від дольової участі в діяльності інших господарюючих суб'єктів, дивіденди по акціям, доходи по облігаціям і іншим цінним паперам, що належать господарюючому суб'єкту;

- доходи від здачі майна в оренду;

- доходи від дооцінки виробничих запасів і готової продукції;

- присуджені або визнані боржником штрафи, пеня, неустойка, інші види санкцій за порушення умов господарчих договорів, а також доходи від відшкодування спричинених збитків;

- прибуток минулих років, виявлений у звітному році;

- позитивні курсові різниці по валютним рахункам, а також операції в іноземній валюті;

- суми ресурсів, отримані безоплатно від інших підприємств при

відсутності спільної діяльності;

- інші доходи від операцій, безпосередньо не пов'язаних з виробництвом і реалізацією продукції» [23].

Балансовий прибуток представляється як сума прибутків від реалізації продукції, від різної реалізації та доходів за позареалізаційними операціями за мінусом їх витрат. Але зауважимо, що доходи від дольової участі в інших суб'єктах господарювання, доходи від цінних паперів оподатковуються по різній з прибутком ставці. Через це даня доходи бажано виокремлювати від оподаткованого прибутку у створену окрему групу.

Суб'єкт підприємництва на власний розсуд планує шляхи витрачання прибутку, якщо інший порядок не передбачено статутом.

Якщо оптимально використовувати фонд амортизаційних відрахувань та прибутку за цільовим призначенням то можливо відтворити виробництво продукції на розширеній основі.

Комплекс амортизаційних відрахувань та частина прибутків, які направлені на нагромадження, формують грошові ресурси підприємства, які втрачаються на його виробничий та науково–технічний розвиток, формування фінансових активів - купівля цінних паперів, поповнення статутного капіталу інших підприємств тощо. Інша частина прибутку, спрямована на нагромадження, спрямовується у соціальний розвиток підприємства. Окрема частина прибутку відноситься на споживання, і як результат створюються фінансові взаємовідносини між підприємством, особами, як зайнятими, так і не зайнятими на підприємстві.

Каналами формування фінансових ресурси підприємства, що спрямовуються на його розвиток, також є:

- додаткові пайові внески учасників товариств;
- ресурси, одержувані від випуску облігацій;
- ресурси, що мобілізуються за допомогою випуску і розміщення акцій в акціонерних товариствах відкритого і закритого типів;
- довгостроковий кредит банку та інших кредиторів (окрім

облігаційних позик);

- інші законні джерела (наприклад, добровільні безоплатні внески підприємств, організацій, громадян).

1.3. Методичні основи аналізу показників прибутковості

Для внутрішнього аналізу структури джерел фінансування використовують оцінку альтернативних видів фінансування діяльності підприємства. До основних критеріїв пошуку вважають умови повернення позикових ресурсів, їхню «ціну», рівень ризику, можливі шляхи використання і т.ін.

Якщо провести узагальнення між залежністю від організаційно-правових типів та форм власності щодо джерел формування майна різних підприємства виокремимо власні та позикові ресурси.

Загалом інформація щодо розміру власних джерел надана в I розділі пасиву балансу. До них, насамперед, відносяться за Хотомлянським О. Л.:

«статутний капітал - вартісний відбиток сукупного внеску засновників (власників) у майно підприємства при його створенні. Розмір статутного капіталу визначається установчими документами і може бути змінений тільки за рішенням засновників підприємства і внесенню відповідних змін в установчі документи;

резервний фонд - джерело власних ресурсів, створюваний підприємством, відповідно до законодавства, шляхом відрахувань від прибутку. Резервний фонд має строго цільове призначення - використовується на виплату прибутків засновникам при відсутності або недостатності прибутку звітного року, на покриття збитків підприємства за звітний рік і ін.;

фонди спеціального призначення - джерела власних ресурсів підприємства, утворені за рахунок відрахувань від прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства;

нерозподілений прибуток - частина чистого прибутку, що не була розподілена підприємством за станом на дату упорядкування звіту» [75].

Інформація щодо складу та динаміки позикових ресурсів показано в II розділі пасиву. Власні джерела доцільно починати аналізувати тільки після оцінки їхньої структури та складу відповідно до балансу балансу та розшифровок до нього. Необхідно розмірковувати на рахунок того, що чим показані джерела власних ресурсів, розмір фондів спеціального призначення, про розмір нерозподілений прибуток.

Надалі починають поелементно вивчати кожне джерело, маючи за вигляд їхню мінливу роль в діяльності підприємства.

В процесі аналізу статутного капіталу спочатку оцінюють повноту його формування, з'ясовуючи, за необхідністю, хто з засновників взагалі не виконав (або частково виконав) власні зобов'язання щодо внесків до статутного капіталу. Після необхідно впевнитися щодо стабільності показника статутного капіталу на протязі звітної періоду та відповідності сумам, які зафіксовані установчими документами. Наразі, що аналіз статутного капіталу є досить специфічним в залежності від організаційно-правової форми утворення підприємства.

Важливим моментом в оцінці ефективності діяльності підприємства є динаміка величин фондів спеціального призначення (нагромадження та споживання). Через це аналіз має зосереджувати різну функціональну роль вказаних фондів серед механізму фінансування діяльності підприємства. Тому аналізувати потрібно, в першу чергу, ресурси, що направлені на виробничі потреби (інвестування та формування оборотних коштів) та пропозиція потреби споживання. Зауважимо, що аналізуючи структуру джерел коштів необхідно надати оцінку самофінансуванню підприємства та раціональному співвідношенню між власними та позиковими коштами.

Діяльність підприємства корелює з його спроможністю отримувати визначений прибуток. Для керівництва підприємства важливо мати визначену свободу щодо регулювання величини фінансових результатів.

Спираючись на прийняту фінансову стратегію, підприємство зможе збільшувати або зменшувати величину балансового прибутку маючи вибір будь якого способу оцінки майна, порядку його списання, встановлення строків використання.

Ефимова О.В. пропонує використовувати наступну систему показників ефективності діяльності, «серед них коефіцієнт рентабельності активів (майна).

$$P(\text{активів}) = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Середня} \cdot \text{величина} \cdot \text{активів}} * 100\% \quad (1.8)$$

Цей коефіцієнт показує, який прибуток одержує підприємство з кожної гривні, вкладеної в активи.

У аналітичних цілях розраховується, як рентабельність усієї сукупності активів, так і рентабельність поточних активів.

$$P(\text{пот. акт}) = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Поточні} \cdot \text{активи}} * 100\% \quad (1.9)$$

Показник прибутку на вкладений капітал, названий також рентабельністю власного капіталу, визначається по формулі:

$$P(\text{вл. кап.}) = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Джерела} \cdot \text{власних} \cdot \text{коштів}} * 100\% \quad (1.10)$$

Інший важливий коефіцієнт - рентабельність реалізованої продукції - (рентабельність продажів) розраховується по формулі:

$$P(\text{р. прод.}) = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Виторг} \cdot \text{від} \cdot \text{реалізації}} * 100\% \quad (1.11)$$

Значення цього коефіцієнта показує, який прибуток має підприємство з кожної гривні реалізованої продукції. Тенденція до його зниження дозволяє припустити скорочення попиту на продукцію підприємства.

Зниження коефіцієнта рентабельності реалізованої продукції може бути викликано змінами в структурі реалізації, зниження індивідуальної рентабельності виробів, що входять у реалізовану продукцію, тощо» [26].

На наше переконання результативність діяльності різних підприємств можливо оцінювати використовуючи абсолютні та відносні показники.

Також можливе застосування системи показників ефективності діяльності. Діяльність підприємства в прямій залежності від спроможності одержувати необхідний прибуток. Разом з цим наголосимо на те, що у керівництва підприємства є значна свобода у визначенні сум фінансових результатів. Отже, беручи до уваги прийняту фінансову стратегію, підприємство створює можливості щодо збільшення чи зменшення кількості балансового прибутку за рахунок вибору певного виду оцінки майна, порядку його списання, встановлення строків використання і т.д.

Висновок до розділу 1

1. Представлено авторське визначення поняття прибутковість – це показник, який результує про ефективність діяльності підприємства з позиції можливості отримувати прибуток в абсолютних або відносних величинах з метою забезпечити ефективне відтворення витрачених фінансових та матеріальних ресурсів підприємства;

2. Фінансові ресурси підприємств використовують для формування основних фондів та на поповнення оборотних коштів. Фінансовими ресурсами оплачують затрати підприємств на виробництво й реалізацію товарів, робіт, послуг, а разом з цим будь-які інші витрати, що нерозривно пов'язані з функціонуванням підприємства. Здійснюючи витрати, з'являються вихідні грошові потоки у вигляді сплати за рахунками постачальникам та підрядникам за товари, роботи і послуги, як страхові платежі.

3. На наше переконання результативність діяльності різних підприємств можливо оцінювати використовуючи абсолютні та відносні показники. Також можливе застосування системи показників ефективності діяльності. Діяльність підприємства в прямій залежності від спроможності одержувати необхідний прибуток. Разом з цим наголосимо на те, що у керівництва підприємства є значна свобода у визначенні сум фінансових результатів. Отже, беручи до уваги прийняту фінансову стратегію, підприємство створює

можливості щодо збільшення чи зменшення кількості балансового прибутку за рахунок вибору певного виду оцінки майна, порядку його списання, встановлення строків використання

4.Комплекс амортизаційних відрахувань та частина прибутків, які направлені на нагромадження, формують грошові ресурси підприємства, які втрачаються на його виробничий та науково–технічний розвиток, формування фінансових активів - купівля цінних паперів, поповнення статутного капіталу інших підприємств тощо. Інша частина прибутку, спрямована на нагромадження, спрямовується у соціальний розвиток підприємства. Окрема частина прибутку відноситься на споживання, і як результат створюються фінансові взаємовідносини між підприємством, особами, як зайнятими, так і не зайнятими на підприємстві.

5.Балансовий прибуток представляється як сума прибутків від реалізації продукції, від різної реалізації та доходів за позареалізаційними операціями за мінусом їх витрат. Але зауважимо, що доходи від дольової участі в інших суб'єктах господарювання, доходи від цінних паперів оподатковуються по різній з прибутком ставці. Через це даня доходи бажано виокремлювати від оподаткованого прибутку у створену окрему групу.

РОЗДІЛ 2. ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

2.1. Організаційно-економічна характеристика АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Аграрно-виробниче товариство з обмеженою відповідальністю «АГРОЦЕНТР К» (далі - АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К») розташоване в П'ятихатському районі Дніпропетровської області. Центральна садиба знаходиться в с. Осиковате. Відстань до районного центру 3 км, до обласного-105 км. Генеральний директор АВ ТОВ «Агроцентр К» Карпенко Віктор Михайлович.

Під час реформування 1. 03. 2000 року створилося АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К». Статут підприємства зареєстрований виконавчим комітетом Жовтневої районної ради м. Дніпропетровська 27 березня 2001 року. Господарство являється платником фіксованого сільськогосподарського податку.

АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» спеціалізується на вирощуванні зернових технічних та інших культур. Продукція використовується на внутрішні потреби господарства, а також реалізується через певні канали збуту.

Зараз товариство налічує 8619 га ріллі. До складу товариства у П'ятихатському районі входять 8 сел. Відстань до центральної садиби

становить: Долинське -28 км, Культура-16 км, Чистопіль-15 км, Чигрин-28 км, Авангард-9 км, Виноградівка-30 км, Касинівка-5 км. Кількість орендодавців становить 1393 чоловік.

Основним видом діяльності є вирощування, заготівля, збирання, переробка та реалізація усіх видів сільськогосподарської продукції на орендованих землях, розведення та вирощування сільськогосподарських тварин та птиці. Також підприємство має борошномельний цех, у 2019 році було призведено борошна 1530 тон, на 01. 06. 2020 року 516 тон. На території господарства знаходиться: 2 механічні токи, майстерня, автопарк, їдальня, кормоцех, 2 свинотоварних ферми, птахофабрика та інше.

Земля є найважливішою складовою природних ресурсів. В основному переважають чорноземи. В сільському господарстві земля є основним засобом виробництва. Для того, щоб родючість ґрунту зростала потрібно вміло використовувати землю. Адже при недбалому використанні земля деградує, руйнується і вибуває з господарського обігу.

Завданням є правильне використання певної площі землі в господарських цілях та підвищення її ефективності використання.

Завдяки родючості земля активно впливає на процес сільськогосподарського виробництва. Родючість визначається здатністю ґрунту нагромаджувати і трансформувати вологу та поживні речовини в доступній для рослин формі.

Розглянемо забезпеченість підприємства земельними ресурсами за 2015- 2019 рр., що виражена у вигляді таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Склад та структура земельних угідь АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Показник	2015 р.		2016 р.		2017 р.		2018 р.		2019 р		2019 р. у % до 2015 р.
	га	%	га	%	га	%	га	%	га	%	
Загальна земельна	8473	100	8407	100	8407	100	8390	100	8390	100	99,02

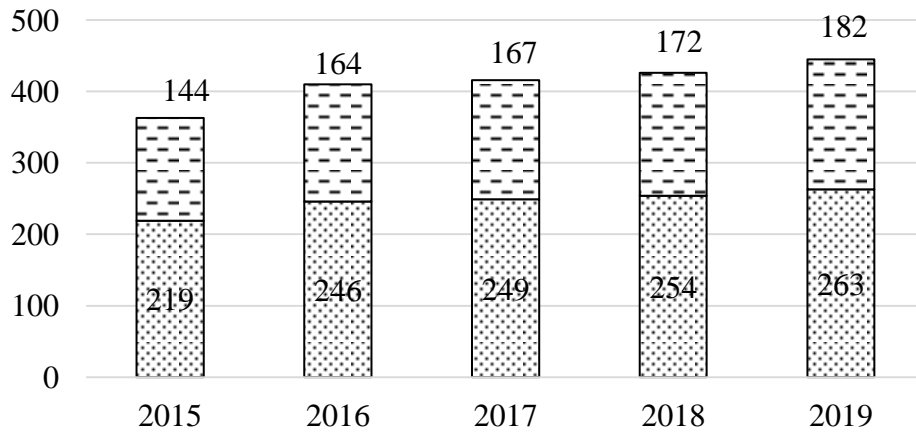
площа											
в т.ч с.-г. угідь, з них ріллі	8473	100	8407	100	8407	100	8390	100	8390	100	99,02
Приходиться на 1 робітника: с.-г. угідь/ріллі	23,3	х	20,5	х	20,2	х	19,7	х	18,9	х	81,11

Проаналізувавши склад та структуру земельних угідь, ми бачимо, що загальна земельна площа, с.-г. угіддя та рілля в порівнянні 2019 р. з 2015 р. зменшилась незначно на 83 га, тобто на 0,98%. Кількість с.-г. угідь та ріллі на 1 працівника у 2019 зменшилась на 18,89% в порівнянні з 2015 роком. Така ситуація на підприємстві склалася за рахунок збільшення кількості працівників (на 2015 – 363 робітників, 2016 – 410 робітника, 2017 – 416 робітника, 2018 – 426 робітника, 2019 – 445 робітника).

Трудові ресурси сільського господарства – це працездатне населення, яке зайняте в сільськогосподарському виробництві. Розглянемо динаміку трудових ресурсів та ефективність їх використання у господарстві. Дані показники представлені у таблиці 2.2

За проведеними розрахунками, можна сказати, що сума валової продукції підприємства за 5 років дослідження збільшилась на 133062,4 тис.грн. Річна продуктивність праці збільшилась на 100,84 тис. грн. Прямі затрати праці у порівняння 2019 до 2015 року збільшились на 46551,4 тис. грн.

Кількість працівників найбільша була в 2019 році (445осіб), а найменша в 2015 році (363 особи). Нові робочі місця на підприємстві не вплинули на показники ефективності використання трудових ресурсів. Відмічаємо приріст в рослинництві та тваринництві на протязі останніх 5 років. На рисунку 2.2 представлена в динаміці середньорічна кількість працівників в рослинництві та тваринництві в 2015-2019 роках.

- ▣ Середньорічна кількість працівників в рослинництві, осіб
- ▣ Середньорічна кількість працівників в тваринництві, осіб

Рис. 2.1. Динаміка середньорічної кількості працівників в рослинництві та тваринництві в АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К», осіб

Таблиця 2.2

Динаміка трудових ресурсів та ефективність їх використання
в АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилен- ня 2019 р. до 2015 р., +/-
Валова продукція в постійних цінах 2010 р., тис. грн. - всього:	204277,6	177353,1	266702,0	363999,0	337340,0	133062,4
в т. ч. в рослинництві	135752,9	99507,2	139111,39	222767,4	222273,3	86520,4
в тваринництві	61663,2	71800,0	120095,90	129874,8	101640,5	39977,3
Середньорічна кількість працівників, осіб – всього:	363	410	416	426	445	82
в т. ч. в рослинництві	219	246	249	254	263	44
в тваринництві	144	164	167	172	182	38

Затрати праці, тис. грн. – всього:	7442,8	12540,5	15905,2	35697,3	53994,2	46551,4
в т. ч. в рослинництві	2445,5	4210,9	6743,1	21449,3	34459,2	32013,7
в тваринництві	4997,3	8329,6	9162,1	14248,0	19535,0	14537,7
Річна продуктивність праці, тис. грн. - всього:	20,50	30,59	38,23	83,80	121,34	100,84
в т. ч. в рослинництві	11,17	17,12	27,08	84,45	131,02	119,85
в тваринництві	34,70	50,79	54,86	82,84	107,34	72,64

Для того, щоб визначити спеціалізацію господарства необхідно проаналізувати структуру його товарної продукції.

Спеціалізація сільського господарства - це закономірний і об'єктивний процес, який змінюється за нових умов досягнень науково-технічного прогресу в виробництві. Розрахунки за даними підприємства робимо у формі таблиці складу та структури товарної продукції АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в додатку А.

За даними додатку А можна зробити висновок, що за досліджуваний період виручка від збуту товарної продукції сформована, головним чином, за рахунок продукції рослинництва, а саме її частка коливається від 52 % в 2017 році до 66 % в 2015 році. В 2019 році частка продукції рослинництва складала 65,89 %, що на 0,57 % менше показника 2015 року. Вказана висока питома вага рослинництва тримається за рахунок високої частки зернових та зернобобових культур: в 2018 році майже 18 %, в 2019 році – 19,04 %, що на 6,04 % більше ніж в 2015 році.

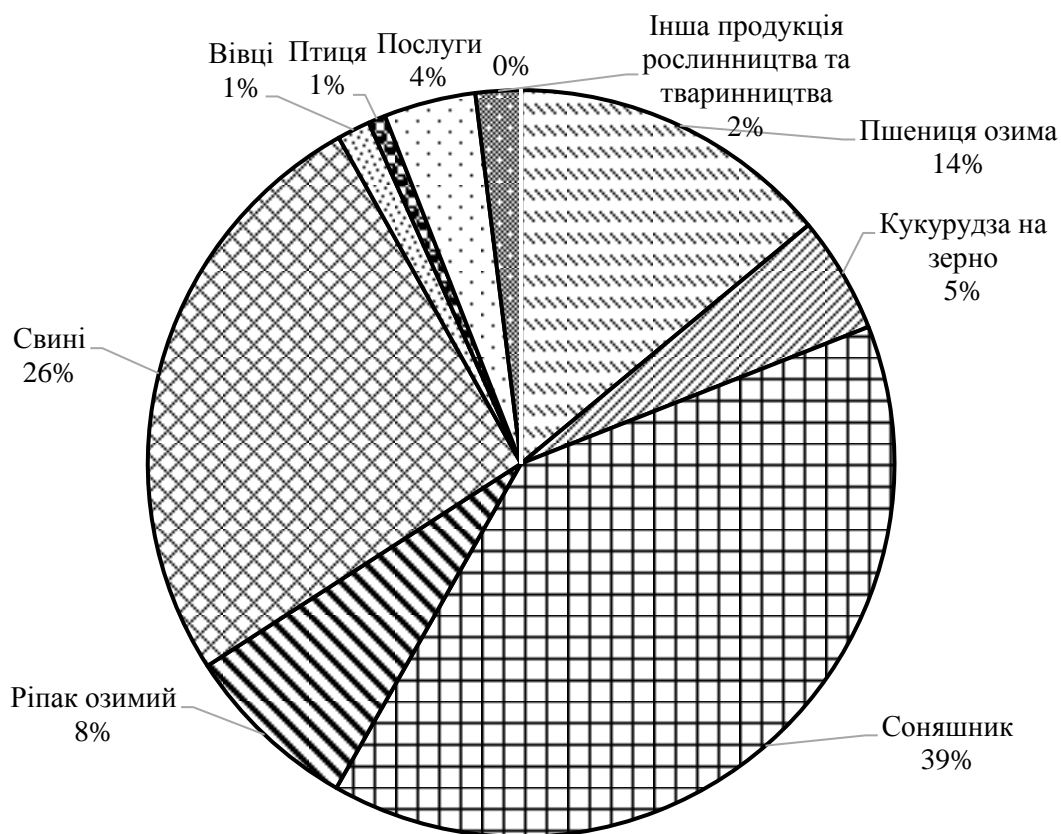

Рис. 2.2. Структура товарної продукції АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2019 році, %

На рисунку 2.2 показано структуру товарної продукції АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2019 році.

По соняшнику спостерігається в 2019 році збільшення виручки на 30914,98 тис. грн, хоча в структурі товарної продукції питома вага дещо знизилась і становить 39,2 % (це на 10,40 % нижче порівняно зі структурою 2015 року).

Підприємство додало у сівозміну ріпак озимий. В 2019 році займає в структурі 7,64 % ріпак озимий, що на 25694,03 тис. грн більше, ніж в 2015 році, коли в структурі значилось 0,04%.

Рис. 2.3. Динаміка складу товарної продукції АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2015-2019 роках, тис.грн.

Зазначимо, що підприємство за останні 5 років збільшує посіви пшениці озимої. Так спостерігається збільшення на 37680,44 тис. грн. або на 6,04 % в структурі. Інша продукція рослинництва щорічно в структурі займає до 1 % і представлена реалізацією овочів, баштанництвом та силосом, як для власної відгодівлі ВРХ, так і для продажу всім бажаючим, наприклад пайщикам господарства для відгодівлі домашньої худоби.

Розвиток тваринництва в АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» займає останні роки дещо менші позиції. У 2019 році в порівнянні з 2015 роком спостерігається зменшення питомої ваги овець, свиней та птиці в структурі товарної продукції. Хоча виручка від реалізації м'яса овець, свиней та птиці у грошовому виразі збільшується, тому що стрімко збільшується ціна цієї продукції на ринку та в торгових мережах.

В АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К», як показано на рисунку 2.3, надаються послуги стороннім юридичним і фізичним особам як в рослинництві, так і в тваринництві. В рослинництві – це послуги з оранки, посіву, збирання врожаю технікою підприємства. В тваринництві – це послуги ветеринарного лікаря.

Загалом в 2019 році відбувається значне збільшення товарної продукції на 133062,4 тис. грн.

За проаналізованими даними ми можемо сказати, що спеціалізація господарства базується на розвитку галузей тваринництва та рослинництва.

Цікавим для діагностики фінансового стану є розрахунок рівня спеціалізації господарства, який визначають за часткою вартості товарної продукції головних галузей у загальній вартості його товарної продукції. Розрахунки ранжируваного ряду питомої ваги окремих видів продукції представлено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Ранжирований ряд питомої ваги окремих видів продукції, %

Рік	1	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21
2015	49,60	24,20	12,68	5,69	3,36	0,31	0,29	0,04	0,01	0,01	0,003
2016	35,28	35,08	12,45	6,00	4,68	3,41	2,38	0,67	0,05	0,001	-
2017	31,52	29,21	12,50	7,56	6,67	5,81	2,89	2,81	1,03	0,004	-
2018	35,24	28,59	14,56	8,39	3,65	3,12	3,01	2,02	1,42	0,002	-
2019	39,20	26,00	13,98	7,64	5,06	3,98	1,95	1,43	0,75	0,005	-

Рівень спеціалізації обчислюють за допомогою коефіцієнта, що розраховується за формулою:

$$K_c = 100 / (\sum P_i (2i-1)), \quad (2.1)$$

де K_c - коефіцієнт спеціалізації;

P_i - частка товарної продукції певних галузей;

i - номер за порядком частки товарної продукції в ранжованому ряді.

$$K_{2015p} = 100 / ((49,60*1) + (24,20*3) + (12,68*5) + (5,69*7) + (3,36*9) +$$

$+(0,31*11) + (0,29*13) + (0,04*15) + (0,01*17) + (0,01*19) + (0,003*21)) = 0,3790$ або 37,90 %.

$K_{2016p.} = 100 / ((35,28*1) + (35,08*3) + (12,45*5) + (6,00*7) + (4,68*9) + (3,41*11) + (2,38*13) + (0,67*15) + (0,05*17) + (0,001*19)) = 0,2730$ або 27,30%.

$K_{2017p.} = 100 / ((31,52*1) + (29,21*3) + (12,50*5) + (7,56*7) + (6,67*9) + (5,81*11) + (2,89*13) + (2,81*15) + (1,03*17) + (0,004*19)) = 0,2194$ або 21,94 %.

$K_{2018p.} = 100 / ((35,24 * 1) + (28,59*3) + (14,56*5) + (8,39*7) + (3,65*9) + (3,12*11) + (3,01*13) + (2,02*15) + (1,42*17) + (0,002*19)) = 0,2419$ або 24,19 %.

$K_{2019p.} = 100 / ((39,20*1) + (26,00*3) + (13,98*5) + (7,64*7) + (5,06*9) + (3,98*11) + (1,95*13) + (1,43*15) + (0,75*17) + (0,005*19)) = 0,2567$ або 25,67 %.

Значення K_c до 0,20 свідчить про низький рівень спеціалізації господарства; 0,21-0,40 -середній; 0,41–0,60 — високий; 0,61 і більше -для поглибленої спеціалізації господарства.

Аналізуючи отримані коефіцієнти можна зробити висновок, що в АВ ТОВ «Агроцентр К» коефіцієнт спеціалізації в 2015-2019 роках знаходиться в межах 0,21 - 0,38, це означає, що підприємство в цей період мало середній рівень спеціалізації господарства.

Проаналізуємо забезпечення господарства основними виробничими фондами. Ефективність використання основних виробничих фондів та їх вплив на кінцеві результати виробництва значно залежать від характеру руху цих фондів як авансованої вартості в умовах конкретного підприємства, а також від їх фізичного стану. Забезпеченість господарства виробничими фондами наведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка основних і оборотних засобів, рівень забезпеченості та ефективність їх використання АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відношення 2019 р. у % до 2015 р.

Середньорічна вартість основних фондів, тис. грн	64919	81022,5	97967,5	130534,5	163119,5	251,3
Середньорічна вартість оборотних фондів, тис. грн	116406,5	164500	192226,5	241309	283150,5	243,2
Фондозабезпеченість в розрахунку на 100 га с.-г. угідь, тис. грн	766,2	963,8	1165,3	1555,8	1944,2	253,7
Фондоозброєність праці в розрахунку на 1 середньорічного працівника, тис. грн.	178,8	197,6	235,5	306,4	366,6	205,0
Фондоввідача в розрахунку на 100 грн основних фондів, тис. грн	314,7	218,9	272,2	278,9	206,8	65,7
Фондомісткість 100 грн. валової продукції, грн	31,8	45,7	36,7	35,9	48,4	152,2
Вартість оборотних фондів в розрахунку на 100 га с.-г. угідь, тис. грн	1373,9	1956,7	2286,5	2876,2	3374,9	245,6
Норма прибутку, %	44,5	12,1	7,4	23,2	9,2	20,7

Рис. 2.4. Динаміка середньорічної вартості основних і оборотних фондів АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2015-2019 роках, тис. грн

Аналізуючи динаміку основних і оборотних засобів, рівень забезпеченості та ефективності їх використання АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К», можна зробити такі висновки, що показник фондозабезпеченості у 2019 р. збільшився у 2,5 разів, порівняно з 2015 роком. Це пов'язано зі збільшенням основних фондів с.-г. призначення та зменшенням площі с.-г. угідь. Фондоозброєність показує величину основних засобів на 1 працівника. В 2019 році в порівнянні з 2015 роком цей показник збільшився у 11 разів. Це пов'язано зі збільшенням основних фондів с.-г. призначення.

Показник середньорічної вартості оборотних фондів за досліджуваний період збільшився у 2,4 рази або на 166744 тис. грн. Середньорічна вартість основних фондів теж збільшилась порівняно з 2015 роком у 2,5 разів або на 98200,5 тис. грн.

Фондовіддача у 2015 році складає 314,7 тис. грн і до 2019 року зменшилась на 34,3 % та склала 206,8 тис. грн. Позитивним є збільшення фондомісткості у 2019 році порівняно з 2015 роком на 52,2 %, тому що за нормальних умов фондовіддача повинна мати тенденцію до зниження, а фондомісткість до збільшення.

Фондозабезпеченість вимірюється як відношення середньорічної

повної початкової вартості основних виробничих засобів сільськогосподарського призначення до площі сільськогосподарських угідь, за роки дослідження вона зросла на 1178 тис. грн, за рахунок збільшення основних виробничих фондів.

Для підвищення фондовіддачі необхідно, щоб темпи зростання продуктивності праці випереджали темпи зростання її фондоозброєності.

Показник фондоозброєності зріс на 187,8 тис. грн, він характеризує ступінь озброєності фондами одного працівника і показує, яка частка загальної вартості основних фондів підприємства припадає на одного середньооблікового працівника.

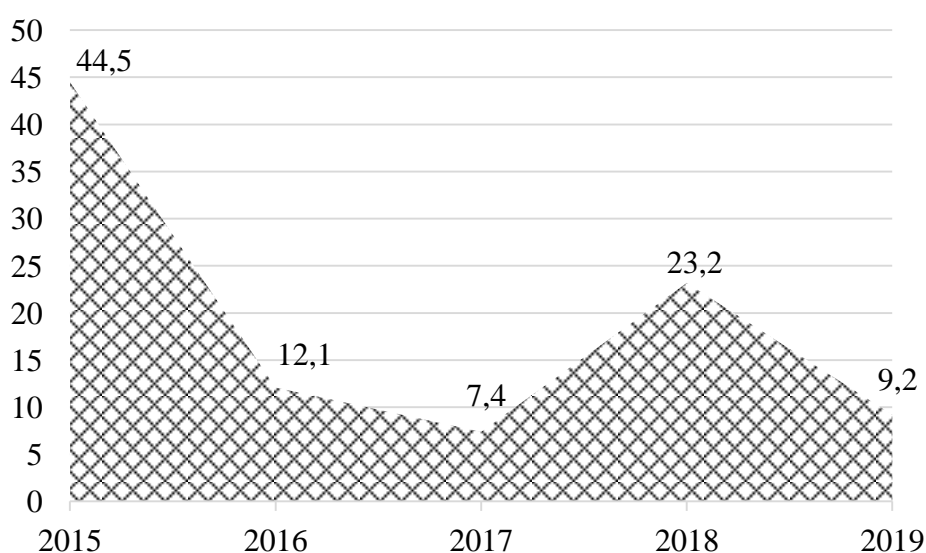

Рис. 2.5. Динаміка норми прибутку АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2015-2019 роках, %

На рисунку 2.5 зображено зміни показника норми прибутку АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2015-2019 роках, що підтверджує відношення прибутку до середньорічної вартості основних і оборотних фондів. Підприємство хоча і нарощує основні та оборотні фонди, але прибуток від цього не збільшується, а зменшується в динаміці.

Підсумкові результати діяльності підприємства показує система натуральних та вартісних показників, головним серед яких є валова продукція. Її обсяг виробництва є основним кількісним параметром, який

окреслює розміри підприємства, його потенційні можливості покращення діяльності. Валова продукція виходячи з економічного змісту показує валовий оборот сільськогосподарського підприємства (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5

Динаміка основних показників виробничо-господарської діяльності
в АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відношення 2019 р. у % до 2015 р.
Припадає на 100 га с.-г. угідь прямих затрат праці, тис грн.	87,8	149,2	189,2	425,5	643,6	Збільшилось в 7,3 разів
Вироблено ВП в співставних цінах, тис. грн. в розрахунку на 100 га с.-г. угідь	2410,9	2109,6	3172,4	4338,5	4020,7	166,8
Вироблено ВП в співставних цінах в розрахунку на 1 грн. основних фондів, тис. грн.	3,15	2,19	2,72	2,79	2,07	65,7
Вироблено ВП в співставних цінах в розрахунку на 1 середньорічного робітника, тис. грн.	562,7	432,6	641,1	854,5	758,1	134,7
Урожайність зернових і зернобобових, ц/га	42,6	38,37	40,56	37,89	39,87	93,6
в т.ч. кукурудзи на зерно	60,0	35,0	42,6	37,8	40,65	67,8
пшениці озимої	42,07	41,44	40,92	39,32	41,94	99,7
соняшника	30,17	23,64	26,56	25,87	28,75	95,3
Вироблено м'яса на 1 гол. свині, ц	2,35	1,60	2,56	3,09	4,02	171,1
Вироблено м'яса на 1 гол. вівці, ц	0,29	0,056	0,15	0,21	0,35	120,7
Вироблено м'яса на 1 гол. птиці, ц	0,112	0,104	0,125	0,145	0,157	140,2
Рівень рентабельності, %	50,7	15,4	9,0	32,1	15,9	31,4

Аналіз таблиці 2.5, показує, що у 2019 році у порівнянні з 2015 р. основні фонди та прямі затрати праці, що приходяться на 100 га с.-г. угідь збільшились відповідно у 7,3 разів.

Урожайність соняшника зменшилась за 5 досліджуваних роки на 4,7 %, урожайність зернових та зернобобових є високою, в 2019 році - 39,87 ц/га, та на 6,4 % не дотягує цю врожайність в 2015 році. Завдяки зусиллям кваліфікованих агрономів урожайність озимої пшениці щороку збільшується – в 2019 році отримали 41,94 центнерів з гектару. Кукурудзу на зерно - максимально отримана врожайність була 60 ц/га в 2015 році.

Ефективність тваринництва оцінюється наступними показниками: по – перше, вироблено м'яса на 1 голову худоби. Вироблено м'яса в розрахунку на 1 голову свині – в 2019 році це 4,02 центнера, що на 71,1 % вище показника 2015 року. Вироблено м'яса в розрахунку на 1 голову вівці – в 2019 році це 0,35 центнера, що на 20,7 % вище показника 2015 року. Вироблено м'яса в розрахунку на 1 голову птахів – в 2019 році це 0,157 центнера, що на 40,2 % вище показника 2015 року.

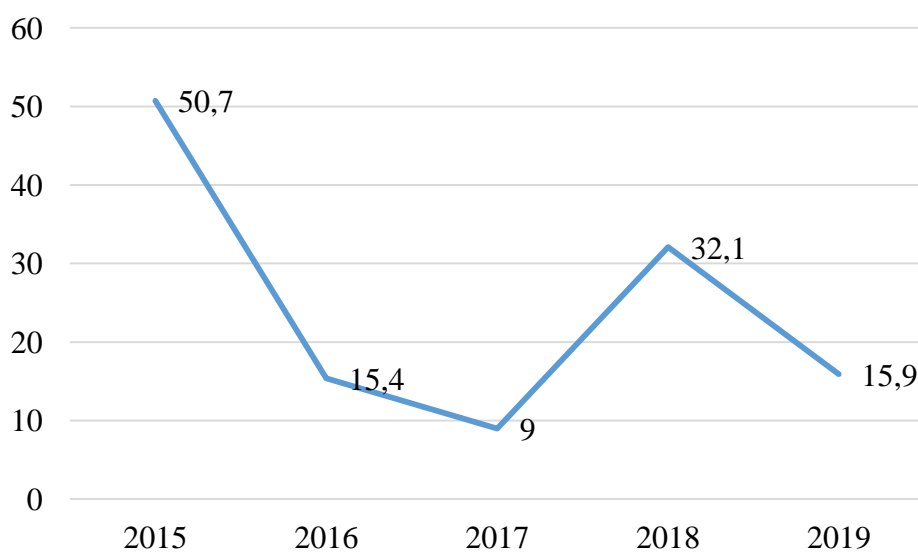

Рис. 2.6. Динаміка рентабельності АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2015-2019 роках, %

На рисунку 2.6 зображено динаміку рівня рентабельності АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2015-2019 роках, яка показує високі значення цих показників у 2015, 2018 роках, а у 2016, 2017, 2019 роках різке зниження цих показників. У 2019 році рівень рентабельності становлять 15,9 % відповідно.

Отже, організаційно-економічна характеристика підприємства вказує на те, що в АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» ведеться повноцінна та рентабельна сільськогосподарська діяльність, направлена на досягнення кращих виробничих і фінансових показників в ринкових умовах господарювання.

2.2. Оцінка стану фінансових ресурсів в АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Стан фінансових ресурсів підприємства – це загальне поняття, яке є підсумковим елементом системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Фінансово-господарська діяльність АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» є комплексним поняттям та є результат співдії усіх елементів системи фінансових відносин підприємства, яка включає сукупність виробничо-господарських складових і окреслюється групою показників, які окреслюють існування, розміщення і керування фінансовими ресурсами.

Метою оцінки стану фінансових ресурсів підприємства є розробка й впровадження заходів, які направлені на поступове вирівнювання платоспроможності, відновлення належного ступеня фінансової стійкості підприємства, надання підприємству можливостей надалі продовжувати власну господарську діяльність, підтримуючи подальший вектор успішного прибуткового розвитку, збільшення виробничого потенціалу.

Завданнями показників майнового стану є розкриття особливостей положення підприємства та вартості його активів. Вчасно оцінити зміни, які сталися в складі й структурі майна підприємства, дозволить утримати стабільність майнового стану господарства, використавши дані балансу підприємства.

Наразі зробимо динаміку оцінки показників майнового стану підприємства АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка оцінка показників майнового стану підприємства
АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення 2019 р. до 2015 р., (+/-)
Частка оборотних виробничих фондів	0,30	0,45	0,48	0,41	0,45	0,15
Частка основних засобів в активах	0,4	0,38	0,48	0,46	0,44	0,04
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,31	0,31	0,3	0,35	0,36	0,05
Частка оборотних виробничих активів	0,25	0,28	0,33	0,31	0,3	0,05
Частка оборотних виробничих фондів в облікових коштах	0,30	0,39	0,47	0,41	0,38	0,08
Коефіцієнт мобільності активів	1,46	1,39	1,23	1,55	1,58	0,12

Аналізуючи таблицю 2.6, ми бачимо, що частка оборотних виробничих фондів збільшилась на 0,15, це є позитивним в умовах інфляції. Частка основних засобів в активах збільшилась на 0,04, що є негативним процесом, тому що занадто багато коштів інвестується в основні засоби. Коефіцієнт зносу основних засобів в 2019 році порівняно з 2015 роком збільшився на 0,05 в.п. Спостерігаємо збільшення частки оборотних виробничих активів на 0,05. Так само збільшилась на 0,08 частка оборотних виробничих фондів в облікових коштах.

В розрізі підприємства ділова активність часто-густо розглядається як кінцевий результат роботи підприємства співставляючи з величиною вкладених ресурсів або/й з розміром вкладень в процес виробництва.

Отже, динаміка оцінки показників ділової активності підприємства АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» представлена в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Динаміка оцінки показників ділової активності підприємства
 АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення 2019 р. до 2015 р., (+/-)
Оборотність активів (обороти), ресурсовіддача, коефіцієнт трансформації	0,86	0,79	0,76	0,93	0,9	0,04
Фондовіддача	3,15	2,19	2,72	2,79	2,07	-1,08
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	1,4	1,46	1,37	1,58	1,46	0,06
Період одного обороту обігових коштів	188	183	193	153	218	30
Коефіцієнт оборотності запасів (обороти)	1,86	2,09	2,78	3,02	2,17	0,31
Період одного обороту запасів (днів)	131	95	74	62	151	20
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороти)	4,97	5,89	2,61	5,02	3,9	-1,07
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	23	62	71	30	36	13
Коефіцієнт оборотності готової продукції (оборотів)	2,40	3,31	4,75	7,54	4,84	2,44
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	22	38	69	78	59	37
Період операційного циклу (днів)	193	181	163	141	219	26
Період фінансового циклу (днів)	152	120	77	42	51	-101
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	0,93	0,8	0,97	1,06	0,98	0,05

За даними, що наведені в табл. 2.7, ми можемо спостерігати збільшення на 0,04 оборотності активів і це є позитивним моментом. Коефіцієнт

оборотності обігових коштів збільшився на 0,06, він вказує на кількість оборотів обігових коштів за період. Напрямок позитивних змін є період одного обороту обігових коштів, який збільшився на 30 в.п. Коефіцієнт оборотності запасів збільшився на 0,31. Період одного обороту запасів збільшився на 20 днів, що є позитивною зміною, за умови, якщо це не перешкоджає нормальному процесу виробництва, не загрожує дефіцитом матеріальних засобів.

Рис. 2.6. Динаміка співставного аналізу дебіторської та кредиторської заборгованостей АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в 2015-2019 роках

Періоди погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей (рис. 2.6) свідчать про те, що позитивна динаміка супроводжувалась в 2015-2017 роках, коли період погашення дебіторської заборгованості в днях перевищував кредиторську. В 2018-2019 роках період погашення кредиторської заборгованості в днях перевищував дебіторську майже вдвічі. Тобто підприємство шукало додаткові ресурси для погашення кредиторської заборгованості. В 2019 році період погашення дебіторської заборгованості

збільшився на 13 днів порівняно з 2015 роком. Період погашення кредиторської заборгованості збільшився на 37 днів. Підвищилось значення коефіцієнта оборотності готової продукції - на 2,44, це є позитивною зміною.

Таблиця 2.8

Динаміка оцінки показників фінансової стійкості підприємства
АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення 2019 р. до 2015 р., (+/-)
Власні обігові кошти (робочий, функціональний капітал), тис. грн.	131352	128393	151603	196043	187903	56551
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	1,11	1,2	1,35	1,39	1,31	0,2
Маневреність робочого капіталу	0,97	1,15	0,82	0,98	1,02	0,05
Маневреність власних обігових коштів	0,81	1	5,65	2,91	2,93	2,12
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	2,56	0,84	15,41	3,57	3,15	0,59
Коефіцієнт покриття запасів	3,24	3,6	3,57	3,73	3,86	0,62
Коефіцієнт фінансової незалежності	1,01	1,15	1,57	1,24	1,3	0,29
Коефіцієнт фінансової залежності	2,04	1,91	2,37	2,13	2,07	0,03
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,28	1,35	1,15	1,2	1,55	0,27
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,84	0,85	0,82	0,94	0,89	0,05
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	1,71	1,55	1,91	2,44	2,9	1,19
Показник фінансового левериджу	0,61	0,62	0,63	0,65	0,67	0,06
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,87	0,9	1,12	1,28	1,23	0,36

Проаналізувавши показники таблиці 2.8. можна зробити такі висновки, що власні обігові кошти збільшилися на 56551 тис. грн. Це означає не тільки змогу проводити оплату товарів, робіт і послуг, а й можливість розширяти виробничу діяльність підприємства. Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами збільшився на 0,2.

Маневреність робочого капіталу збільшилась на 0,05, що призводить до прискорення оборотності обігових коштів. Маневреність власних обігових коштів збільшилось на 2,12 в.п.

Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів збільшився на 0,59. Коефіцієнт фінансової залежності збільшився на 0,28. Коефіцієнт маневреності власного капіталу збільшився на 0,03. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу збільшився на 0,05. Коефіцієнт фінансової стійкості збільшився на 0,36.

Проаналізуємо динаміку оцінки показників ліквідності (платоспроможності) підприємства АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Динаміка оцінки показників ліквідності (платоспроможності)
підприємства АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення 2019 р. до 2015 р., (+/-)
Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття)	7,90	3,56	3,80	3,43	2,85	-5,05
Коефіцієнт швидкої ліквідності	3,10	1,20	1,77	1,38	1,18	-1,92
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,017	0,0077	0,0072	0,0030	0,0010	-0,016
Співвідношення короткострокової і дебіторської заборгованості	4,69	2,55	4,82	3,07	2,21	-2,48

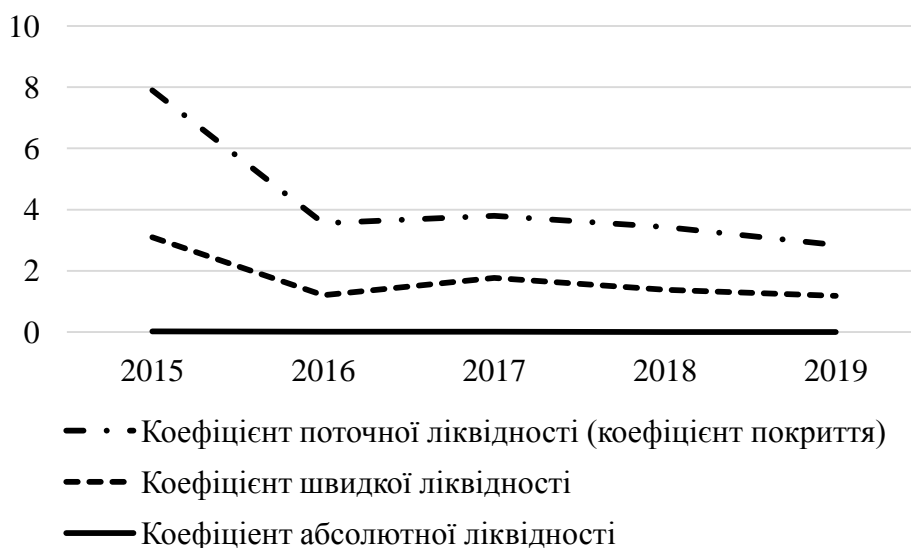

Рис. 2.7. Динаміка коефіцієнтів ліквідності АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Аналіз даних таблиці 2.9 свідчить, що коефіцієнт поточної ліквідності зменшився на 5,05 в.п., що характеризує недостатність обігових коштів для погашення боргів протягом року.

Коефіцієнт швидкої ліквідності зменшився на 1,92. Коефіцієнт абсолютної ліквідності зменшився на 0,016. Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованостей зменшилась на 2,48 (рис. 2.7).

Отже, позитивним є те, що в АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» показники ліквідності (платоспроможності) щороку мають дані, які перевищують нормативні значення. Це дозволяє підтвердити позитивну динаміку розвитку підприємства та стійкий фінансово-економічний стан підприємства.

2.3. Оцінка прибутковості АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Прибутковість сільськогосподарського підприємства розкривають два показники: прибуток та рентабельність.

Таблиця 2.10

Динаміка оцінки показників рентабельності підприємства АВ ТОВ
«АГРОЦЕНТР К»

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення 2019 р. до 2015 р., (+/-)
Рентабельність активів за прибутком звичайної діяльності від	0,21	0,24	0,22	0,28	0,26	0,05
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	0,22	0,23	0,24	0,28	0,25	0,03
Рентабельність власного капіталу	0,26	0,59	0,40	0,34	0,28	0,02
Рентабельність виробничих фондів	1,19	0,65	0,73	1,11	1,50	0,31
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	0,45	0,49	0,29	0,33	0,31	-0,14
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком операційної діяльності від	0,41	0,44	0,33	0,58	0,37	-0,04
Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	0,36	0,54	0,39	0,58	0,33	-0,03
Коефіцієнт реінвестування	0,47	0,97	1,17	0,87	1,17	0,70
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	0,32	0,37	0,30	0,35	0,28	-0,04
Період окупності капіталу, днів	37	39	38	39	44	7,00
Період окупності власного капіталу, днів	46	50	48	46	48	2,00

Розглянемо динаміку оцінки показників рентабельності підприємства АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» (табл. 2.10).

Аналіз таблиці 2.10 свідчить про збільшення рентабельності активів за прибутком від звичайної діяльності на 0,02, також рентабельність виробничих фондів збільшилась на 0,31, що є позитивним моментом.

Спостерігається зменшення рентабельності реалізованої продукції за прибутком від реалізації на 0,14, що є не досить позитивним. Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком також зменшилась на 0,03, тому що зменшився чистий прибуток підприємства в 2019 році. Коефіцієнт реінвестування зменшився на 0,07, хоча підприємство щороку 100% прибутку капіталізує. Коефіцієнт стійкості економічного зростання зменшився на 0,04 %. Період окупності капіталу збільшився на 6 днів. Період окупності власного капіталу збільшився на 2 дні. Підприємству необхідно намагатися контролювати показники рентабельності та сприяти щороку збільшенню цих показників для підтримання рентабельного виробництва та реалізації продукції.

Розглянемо детальніше динаміку показників рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Динаміка рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності	0,2146	0,2378	0,2163	0,2789	0,2568

Спрогнозуємо значення показника рентабельності активів за прибутком від звичайної діяльності АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» на 2020 і 2021 роки на рисунку 2.8, використовуючи поліноміальний трендовий аналіз в третьому ступеню.

Розрахуємо прогностні значення кредиторської заборгованості АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» на 2020 і 2021 роки:

$$2020 \text{ р.} = -0,0033*125+0,0295*25-0,0633*5+0,256 = 0,2645 \text{ в.п.}$$

$$2021 \text{ р.} = -0,0033*216+0,0295*36-0,0633*6+0,256 = 0,2254 \text{ в.п.}$$

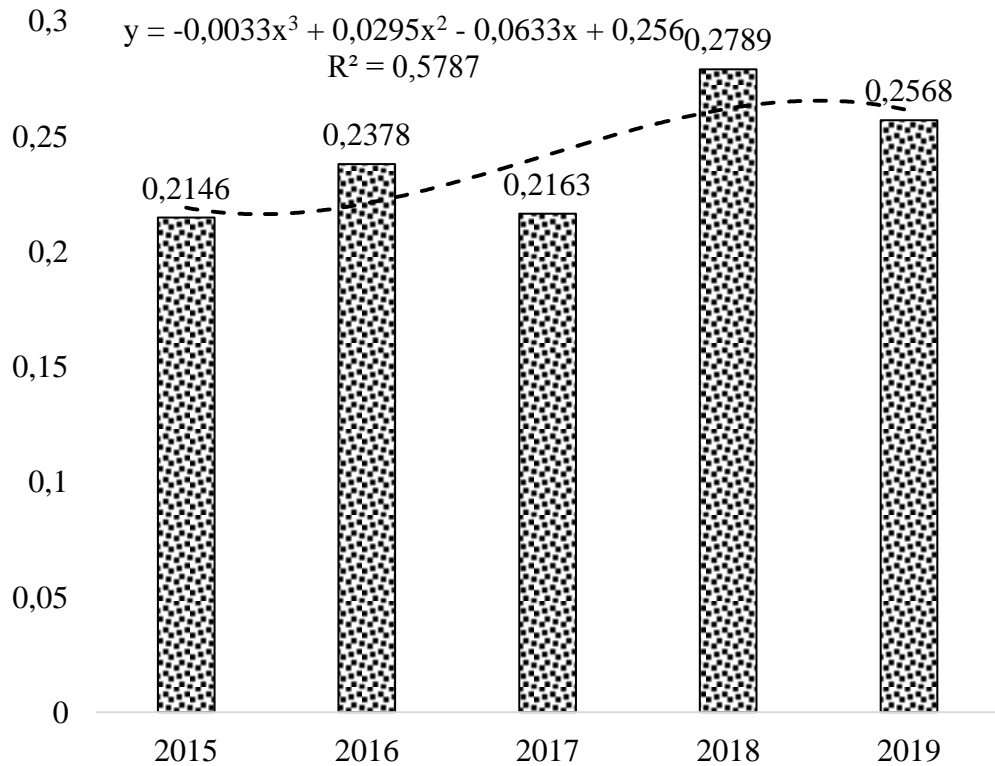

Рис. 2.8. Поліноміальний трендовий аналіз рентабельності активів за прибутком від звичайної діяльності АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К», тис. грн.

Отже, рівняння поліноміального тренду розміру дебіторської заборгованості $Y = -0,0033*x^3+0,0295*x^2-0,0633*x+0,256$ свідчить про поступове збільшення розміру дебіторської заборгованості на наступні два роки, з прогнозованою ймовірністю 57,87 %. Таким чином прогностні значення доходів банку становитимуть 0,2645 в.п. в 2020 році і 0,2254 в.п. в 2021 році.

Висновок до розділу 2

1. АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» спеціалізується на вирощуванні зернових технічних та інших культур. Продукція використовується на внутрішні потреби господарства, а також реалізується через певні канали збуту.

2. Загальна земельна площа, с.-г. угіддя та рілля в порівнянні 2019 р. з 2015 р. зменшилась незначно на 83 га, тобто на 0,98%. Кількість с.-г. угідь та ріллі на 1 працівника у 2019 зменшилась на 18,89% в порівнянні з 2015 роком.

3. Сума валової продукції підприємства за 5 років дослідження збільшилась на 133062,4 тис.грн. Річна продуктивність праці збільшилась на 100,84 тис. грн. Прямі затрати праці у порівняння 2019 до 2015 року збільшились на 46551,4 тис. грн

4. За досліджуваний період виручка від збуту товарної продукції сформована, головним чином, за рахунок продукції рослинництва, а саме її частка коливається від 52 % в 2017 році до 66 % в 2015 році. В 2019 році частка продукції рослинництва складала 65,89 %, що на 0,57 % менше показника 2015 року. Вказана висока питома вага рослинництва тримається за рахунок високої частки зернових та зернобобових культур: в 2018 році майже 18 %, в 2019 році – 19,04 %, що на 6,04 % більше ніж в 2015 році.

5. Розвиток тваринництва в АВ ТОВ «Агроцентр К» займає останні роки дещо менші позиції. У 2019 році в порівнянні з 2015 роком спостерігається зменшення питомої ваги овець, свиней та птиці в структурі товарної продукції. Хоча виручка від реалізації м'яса овець, свиней та птиці у грошовому виразі збільшується, тому що стрімко збільшується ціна цієї продукції на ринку та в торгових мережах.

6. Показник фондозабезпеченості у 2019 р. збільшився у 2,5 разів, порівняно з 2015 роком. Це пов'язано зі збільшенням основних фондів с.-г. призначення та зменшенням площі с.-г. угідь. Фондоозброєність показує величину основних засобів на 1 працівника. В 2019 році в порівнянні з 2015 роком цей показник збільшився у 11 разів. Це пов'язано зі збільшенням основних фондів с.-г. призначення.

7. Урожайність соняшника зменшилась за 5 досліджуваних роки на 4,7 %, урожайність зернових та зернобобових є високою, в 2019 році - 39,87 ц/га, та на 6,4 % недотягує цю врожайність в 2015 році. Завдяки зусиллям кваліфікованих агрономів урожайність озимої пшениці щороку збільшується – в 2019 році отримали 41,94 центнерів з гектару. Кукурудзу на зерно - максимально отримана врожайність була 60 ц/га в 2015 році.

8. Ефективність тваринництва оцінюється наступними показниками: по –перше, вироблено м'яса на 1 голову худоби. Вироблено м'яса в розрахунку на 1 голову свині – в 2019 році це 4,02 центнера, що на 71,1 % вище показника 2015 року. Вироблено м'яса в розрахунку на 1 голову вівці – в 2019 році це 0,35 центнера, що на 20,7 % вище показника 2015 року. Вироблено м'яса в розрахунку на 1 голову птахів – в 2019 році це 0,157 центнера, що на 40,2 % вище показника 2015 року.

9. Частка оборотних виробничих фондів збільшилась на 0,15, це є позитивним в умовах інфляції. Частка основних засобів в активах збільшилась на 0,04, що є негативним процесом, тому що занадто багато коштів інвестується в основні засоби. Коефіцієнт зносу основних засобів в 2019 році порівняно з 2015 роком збільшився на 0,05 в.п. Спостерігаємо збільшення частки оборотних виробничих активів на 0,05. Так само збільшилась на 0,08 частка оборотних виробничих фондів в облікових коштах.

10. Періоди погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей свідчать про те, що позитивна динаміка супроводжувалась в 2015-2017 роках, коли період погашення дебіторської заборгованості в днях перевищував кредиторську. В 2018-2019 роках період погашення кредиторської заборгованості в днях перевищував дебіторську майже вдвічі.

11. Отже, позитивним є те, що в АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» показники ліквідності (платоспроможності) щороку мають дані, які перевищують нормативні значення. Це дозволяє підтвердити позитивну динаміку розвитку підприємства та стійкий фінансово-економічний стан підприємства.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ

3.1. Застосування детермінованого моделювання для підвищення прибутковості в управлінні фінансовими ресурсами АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Для визначення напрямів підвищення прибутковості в управлінні фінансовими ресурсами АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» доцільно здійснити застосування прийомів детермінованого моделювання, а саме розширення факторної моделі.

Розширення факторної моделі здійснюється на основі використання показників, які оцінюють ефективності використання сукупного, власного та позичкового капіталу підприємства, тобто

- коефіцієнту рентабельності сукупного капіталу, характеризує рівень чистого прибутку, що генерується сукупним капіталом підприємства. Його розраховують за формулою:

$$P_k = \frac{ЧП}{K}, \quad (3.1)$$

де ЧП – сума чистого прибутку;

К – величина сукупного капіталу;

- коефіцієнту рентабельності власного капіталу, який характеризує рівень прибутковості власного капіталу, вкладеного в підприємство і визначається за формулою:

$$P_{вк} = \frac{ЧП}{ВК}, \quad (3.2)$$

де ВК – величина власного капіталу.

- коефіцієнту рентабельності позичкового капіталу, який характеризує рівень прибутковості позичкового капіталу, зазначеного для фінансування діяльності підприємства і визначається за формулою:

$$P_{вк} = \frac{ЧП}{ПК}, \quad (3.3)$$

де ПК – величина власного капіталу.

Динаміка рентабельності власного, позичкового та сукупного капіталу досліджуваного господарства наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Динаміка рентабельності власного, позичкового та сукупного капіталу
АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К», %

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення 2019 р. від 2015 р., +,-, %
Рентабельність сукупного капіталу	33,921	10,580	6,570	19,430	8,553	-25,368
Рентабельність власного капіталу	40,968	13,112	8,698	26,482	11,632	-29,337
Рентабельність позичкового капіталу	197,188	54,786	26,858	72,972	32,314	-164,874

Як свідчить аналіз даних таблиці 3.1 ефективність сукупного, власного та позичкового капіталу зменшується, що є негативною тенденцією по господарству. Найбільш ефективно використовується позичковий капітал, рентабельність його використання в 2019 році складає 32,314 в.п., найменш ефективно - сукупний капітал, рівень його рентабельності становив 8,553 в.п. Рентабельність власного капіталу – 11,632 в.п., що більше за рівень рентабельності сукупного капіталу на 3,079 в.п. та менше за рівень рентабельності позичкового капіталу на 23,761 в.п.

Прийми детермінованого моделювання передбачають розширення факторної моделі рентабельність позичкового капіталу у вигляді:

$$P_{пк} = \frac{ЧП}{ПК} * \frac{B}{B} = \frac{ЧП}{B} * \frac{B}{ПК} \quad (3.4)$$

В цій формулі перший фактор – рентабельність продажу $\frac{ЧП}{B}$ характеризує ефективність управління витратами і ціновою політикою підприємства.

Другий фактор – коефіцієнт оборотності позичкового капіталу $\frac{B}{ПК}$ відображає інтенсивність його використання та ділову активність підприємства.

Розглянемо вплив цих двох факторів на рентабельність позичкового капіталу за моделлю (3.4), використовуючи дані наведені в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Вплив факторів на ефективність використання позичкового капіталу
АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення 2019 р. від 2015 р., +,-
Позиковий капітал, тис.грн	40936	54151	80240	118016	126527	85591
Виручка від реалізації продукції, тис.грн.	214158	187215	276702	373999	347340	133182
Чистий прибуток, тис.грн.	80721	29667	21551	86119	40886	-39835
Рентабельність продажу, %	37,692	15,846	7,789	23,027	1,177	-36,515
Коефіцієнт оборотності позичкового капіталу	5,232	3,457	3,448	3,169	27,453	22,221
Рентабельність позичкового капіталу, %	197,188	54,786	26,858	72,972	32,314	-164,874
Зміна рентабельності позичкового капіталу за рахунок	=32,314-197,188					-164,874
рентабельності продажу	=-36,515*(214158/40936)					-191,029
коефіцієнт оборотності позичкового капіталу	=1,177*((3473540/126527)-(214158/40936))					26,154

Отже, на рентабельність позичкового капіталу впливають:

- зменшення рентабельності продажу на 36,515 в.п. зменшило рентабельність позичкового капіталу на 191,029 в.п.;
- збільшення коефіцієнту оборотності позичкового капіталу на 22,221 обороти призвело до збільшення рентабельності позичкового капіталу на 26,154 в.п.

Таким чином, аналіз одержаних результатів показує, що з метою підвищення ефективності використання позичкового капіталу необхідно:

- підвищувати рентабельність продажу продукції;
- збільшувати коефіцієнт оборотності позичкового капіталу;

Прийми детермінованого моделювання передбачають використання між показником рентабельність власного капіталу та рентабельністю сукупного капіталу зв'язку у вигляді :

$$P_{вк} = \frac{ЧП}{ВК} * \frac{K}{K} = \frac{ЧП}{K} * \frac{K}{ВК} \quad (3.5)$$

В цій формулі перший множник – це рентабельність сукупного капіталу $\frac{ЧП}{K}$, який характеризує ефективність використання сукупного капіталу підприємства; другий множник це – коефіцієнт співвідношення сукупного капіталу до власного капіталу $\frac{K}{ВК}$ відображає структуру джерел фінансування підприємства або ступень фінансового ризику. Для нашого дослідження важливо те що саме за допомогою другого множника можна оптимізувати структуру джерел фінансування підприємства, або визначити як він впливає на показники ефективності використання сформованих фінансових ресурсів.

Крім того, взаємозв'язок за формлою (3.5) відображає залежність між ступенем фінансового ризику та прибутковістю власного капіталу. Очевидно, що в міру зниження рентабельності сукупного капіталу підприємство має збільшувати ступінь фінансового ризику, щоб забезпечити бажаний рівень дохідності власного капіталу.

Розширити факторну модель рентабельності власного капіталу можна за рахунок розкладу на складові частини показника рентабельності сукупного капіталу, тобто

$$P_{вк} = \frac{ЧП * B * ПК}{ВК * B * ПК} = \frac{ЧП}{B} * \frac{B}{ПК} * \frac{ПК}{ВК} = P_{в} * KO_{нк} * KФ, \quad (3.6)$$

Перший фактор – рентабельність продажу $\frac{ЧП}{B}$ характеризує ефективність управління витратами і ціною політикою підприємства.

Другий фактор – коефіцієнт оборотності позичкового капіталу $\frac{B}{ПК}$ відображає інтенсивність його використання та ділову активність підприємства.

Третій фактор – коефіцієнт фінансування підприємства $\frac{ПК}{ВК}$ або коефіцієнт який є зворотнім до коефіцієнта фінансового лівериджу, саме цей показник характеризує структуру джерел фінансування діяльності підприємства. Чим більшу частку займає позичковий капітал в складі сукупного капіталу, тим вищий ступінь фінансового ризику підприємства, але разом з тим і вища рентабельність сукупного капіталу.

Розглянемо вплив цих трьох факторів на рентабельність власного капіталу за моделлю (3.6), використовуючи дані наведені в табл. 3.3.

Отже, на рентабельність власного капіталу впливають:

- зміна коефіцієнта фінансування або структура джерел фінансування: зростання цього показника на 0,152 призвело до зменшення рентабельності власного капіталу на 4,911 в.п.,
- зменшення рентабельності продажу на 36,515 в.п. збільшило рентабельність власного капіталу на 39,738 в.п.;
- зростання коефіцієнта оборотності позичкового капіталу на 22,221 оборота призвело до зростання рентабельності власного капіталу на 5,440 в.п.

Таким чином можна константувати, що з залежності (3.6) випливає, що за інших рівних умов рентабельність власного капіталу підвищується при збільшенні частки позикових коштів у складі сукупного капіталу.

Але, підвищити рівень рентабельності власного капіталу лише за рахунок зміни структури джерел фінансування неможливо. Очевидно, що для цього необхідне зростання обсягів реалізації та прибутку.

Це означає, що третій чинник моделі має підпорядкований характер щодо першого та другого.

Таблиця 3.3

Динаміка вплив структури капіталу на зміну рентабельність власного капіталу АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення 2019 р. від 2015 р., +,-
Сукупний капітал, тис. грн	237968	280407	328022	443218	478031	240063
у т.ч. власний капітал	197032	226256	247782	325202	351504	154472
позиковий капітал	40936	54151	80240	118016	126527	85591
Виручка від реалізації продукції, тис. грн	214158	187215	276702	373999	347340	133182
Чистий прибуток, тис. грн	80721	29667	21551	86119	40886	-39835
Коефіцієнт фінансування	0,208	0,239	0,324	0,363	0,360	0,152
Рентабельність продажу, %	37,692	15,846	7,789	23,027	1,177	-36,515
Коефіцієнт оборотності позичкового капіталу	5,232	3,457	3,448	3,169	27,453	22,221
Рентабельність сукупного капіталу, %	33,921	10,580	6,570	19,430	8,553	-25,368
Рентабельність власного капіталу, %	40,968	13,112	8,698	26,482	11,632	-29,337
Рентабельність позичкового капіталу, %	197,188	54,786	26,858	72,972	32,314	-164,874
Зміна рентабельності власного капіталу, в.п.	11,632-40,968					-29,337
за рахунок						
рентабельності продажу	$-36,515 * 5,232 * 0,208 = -39,738$					-39,738
коефіцієнт оборотності позичкового капіталу	$1,177 * 22,221 * 0,208 = 5,440$					5,440
коефіцієнт фінансування	$1,177 * 27,453 * 0,152 = 4,911$					4,911

Іншими словами, збільшувати величину позикового капіталу для підвищення рентабельності власного капіталу можна лише, тоді коли економічна рентабельність перевищує рівень ставки банківського відсотка.

Таким самим чином може бути сформована факторну модель рентабельності сукупного капіталу:

$$R_k = \frac{ЧП * B * ПК}{K * B * ПК} = \frac{ЧП}{B} * \frac{B}{ПК} * \frac{ПК}{K} = P_B * KO_{нк} * PB_{нк} \quad (3.7)$$

Таблиця 3.4

Динаміка вплив структури капіталу АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»
на зміну його рентабельності

Показник	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	Відхилення 2019 р. від 2015 р., +,-
Сукупний капітал, тис. грн	237968	280407	328022	443218	478031	240063
у т.ч. власний капітал	197032	226256	247782	325202	351504	154472
позиковий капітал	40936	54151	80240	118016	126527	85591
Виручка від реалізації прод, тис. грн	214158	187215	276702	373999	347340	133182
Чистий прибуток, тис. грн	80721	29667	21551	86119	40886	-39835
Питома вага позикового капіталу у сукупному, %	17,202	19,312	24,462	26,627	26,468	9,266
Рентабельність продажу, %	37,692	15,846	7,789	23,027	1,177	-36,515
Коефіцієнт оборотності позикового капіталу	5,232	3,457	3,448	3,169	27,453	22,221
Ретабельність сукупного капіталу, %	33,921	10,580	6,570	19,430	8,553	-25,368
Ретабельність власного капіталу, %	40,968	13,112	8,698	26,482	11,632	-29,337
Рентабельність позикового капіталу, %	197,188	54,786	26,858	72,972	32,314	-164,874
Зміна в рентабельності сукупного капіталу, в.п.	8,553-33,921					-25,368
за рахунок						
ретабельності продажу	-36,515*5,232*17,202/100=-32,86					-32,86
коефіцієнту оборотності позикового капіталу	1,177*22,221*17,202/100=4,50					4,50
питомої ваги позикового капіталу у сукупному	1,177*27,453*9,266/100=2,99					2,99

Перший фактор – рентабельність продажу $\frac{ЧП}{В}$ характеризує ефективність управління витратами і ціновою політикою підприємства.

Другий фактор – коефіцієнт оборотності позичкового капіталу $\frac{В}{ПК}$ відображає інтенсивність його використання та ділову активність підприємства.

Третій фактор – фінансова структура підприємства $\frac{ПК}{К}$ або питому вагу позичкового капіталу в сукупному капіталі, саме цей показник характеризує структуру джерел фінансування діяльності підприємства, а також проявляється обрана підприємством політика в галузі фінансування. Чим вищий його рівень, тим вищий ступінь фінансового ризику банкрутства підприємства, але разом з тим вища рентабельність сукупного капіталу.

Аналіз впливу зазначених трьох факторів на рентабельність власного капіталу за моделлю (3.7), використовуючи дані наведені в таблиці 3.4.

Отже, на рентабельність сукупного капіталу впливають:

- зменшення рентабельності продажу на 36,515 в.п. зменшило рентабельність сукупного капіталу на 32,86 в.п.;
- збільшення питомої ваги позичкового капіталу в складі сукупного капіталу на 9,266 в.п. призвело до збільшення рентабельності сукупного капіталу на 2,99 в.п.,
- збільшення коефіцієнта оборотності позичкового капіталу на 22,221 оборота призвело до збільшення рентабельності сукупного капіталу на 4,50 в.п.

Таким чином, аналіз одержаних результатів показує, що з метою вдосконалення управління як власного, так сукупного капіталу необхідно:

- збільшувати частку позикових коштів у складі сукупного капіталу;
- підвищувати рентабельність продажу продукції.

3.2. Рекомендований прогностичний баланс, як напрям підвищення прибутковості АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в управлінні фінансовими ресурсами

Прогнозування фінансової діяльності підприємства в управлінні фінансовими ресурсами на сучасному етапі розвитку економіки є вельми важливим етапом фінансового планування. Досвід країн з розвинутою ринковою економікою свідчить про неухильне підвищення ролі фінансового планування для підвищення прибутковості АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» в управлінні фінансовими ресурсами. І це надає підприємству можливість позбутися певних прорахунків і пов'язаних з цим втрат.

Крізь сукупність численних прогностичних пакетів фінансової звітності найважливішими задля здійснення стратегічного аналізу й управління виділяємо баланс та звіт про фінансові результати, на підставі того, що відображена інформація з цих форм дозволяє провести попередній аналіз фінансових результатів й коефіцієнтів рентабельності роботи господарства, актуалізувати потреби щодо зовнішнього фінансування, а також у власних оборотних коштах.

Підготовлена фінансова звітність -це важливе джерело інформації задля здійснення стратегічного аналізу стану господарської діяльності, а відтоді обґрунтований підхід до її складання дозволяє покращити фінансовий стан господарства й поліпшення збільшити показники ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.

Складання прогнозованого балансу діяльності господарства базується на врахуванні методу подвійного віддзеркалення господарських операцій в обліку.

Загальний вигляд балансового рівняння ми представляємо наступним виглядом: сума активів = сумі пасивів.

Розглянемо методику проведення прогнозних розрахунків на прикладі АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К», використовуючи таблицю 3.5.

Таблиця 3.5.

Вихідні дані для обчислення показників рекомендованого балансу реформування активів АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	Відхилення 2019 р. від 2015 р., +,-
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	214158	187215	276702	373999	347340	133182
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	159214	192279	239669	268622	257118	97904
Запаси, тис. грн.	79660	96725	90892	141122	140925	61265
Валюта балансу, тис. грн.	237968	280407	328022	443218	478031	240063

Визначення прогнозного балансу АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К», відбувається за такими етапами:

1.Визначення чистої виручки від реалізації в плановому або прогнозному періоді.

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається шляхом вирахування з валового доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) відповідних податків, зборів, знижок та ін.

Середньорічний темп приросту чистого доходу за останні 5 років, розраховуємо так:

$$T1 = 2016р./2015р. * 100 \% = (187215/214158)*100 \% = 87,419 \%$$

$$T2 = 2017р./2016р. * 100 \% = (276702/187215)*100 \% = 147,799 \%$$

$$T3 = 2018р./2017р. * 100 \% = (373999/276702)*100 \% = 135,163 \%$$

$$T4 = 2019р./2018р. * 100 \% = (347340/373999)*100 \% = 92,872 \%$$

$$Tр. = 115,81 \% = 1,16.$$

$$ЧД = 347340*1,16 = 402914,4 \text{ тис. грн.}$$

Отже, найбільшим чистий дохід був в 2019 році порівняно з 2015 роком і становив 347340 тис. грн. Прогнозований показник на 2020 рік свідчить про зростання чистого доходу до 402914,4 тис. грн, це свідчить про зміну обсягу реалізації, собівартості, структури й асортименту продукції та оптових цін на продукцію.

2. Визначити собівартість реалізованої продукції.

Собівартість продукції є також найважливішим показником фінансової оцінки. Він акумулює у вартісному вираженні матеріально-технічні, трудові витрати, а також фінансові ресурси в зв'язку з створенням, організацією, здійсненням виробництва й збутом продукції. Собівартість це вирішальний чинник, який впливає на прибуток підприємств та коефіцієнти рентабельності.

Темп росту собівартості не повинен перевищувати темп росту чистого доходу, тому собівартість дорівнюватиме:

$$\text{Собівартість} = C (2019\text{р.}) * \text{темп росту ЧД.} \quad (3.8)$$

$$\text{Собівартість прогнозована} = 257118 * 1,16 = 298256,88 \text{ тис. грн.}$$

Собівартість реалізованої продукції в прогнозованому 2020 році зросла до 298256,88 тис. грн., це свідчить про зростання обсягів валового прибутку підприємства.

3. Визначення прогнозного значення валюти балансу.

Валюта балансу - це сума активу і пасиву балансу.

Для керівників підприємства розгляд балансу дозволяє уявити про належність власного господарства у системі конкурентних підприємств, а також пересвідчитись у доцільності наміченого стратегічного курсу, ефективності застосування ресурсів.

$$\text{ВБ} = 478031 * 1,16 = 554515,96 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином спрогнозована валюта балансу порівняно з попередніми роками зросла, порівнюючи з 2015 роком до 554515,96 тис. грн. Це говорить, наразі, про покращення виробничих можливостей господарства. Але одночасно стежити за показниками інфляції й зростанням ділової активності.

4. Визначення прогнозного значення оборотних активів підприємства.

Оборотні активи представлені грошовими коштами й їх еквівалентами, без обмежень при використанні, а також будь-які активи, які дозволені для реалізації або споживання на протязі операційного циклу або на протязі не більш як дванадцяти місяців з дати балансу.

Структура оборотних активів становила в 2019 році:

ОА (струк.) = ОА / валюту балансу * 100 % = 289522/478031 * 100 % = 60,57%.

Отримуємо наступне:

ОА (прогнознi) = прогнозна валюта балансу * ОА (струк.). (3.9)

ОА (прогнознi) = 554515,96 * 0,6057 = 335870,32 тис. грн.

Оборотні засоби зросли до 335870,32 тис. грн., це натякає про те, що будь-яке господарство йде до найефективнішого руху власного капіталу. Спосiбами досягнення запланованої мети можуть бути: підтримання запасів товарно-матеріальних цінностей на найнищому рівні, що дозволений за мінізації ризиків (як вдоволення попиту). Підсумовуючи говоримо, що чим більший асортимент продукції, яку виробляють, тим більше запасів потрібно задля вдоволення попиту. Але ж за великих цифр обігу запасів постає небезпека щодо нестабільності попиту.

5. Визначення прогнозного значення необоротних активів підприємства.

Необоротними активами є ресурси підприємства, термін використання яких більше року або протягом операційного циклу, якщо він більше року.

Структура необоротних активів становитиме:

НЕОА (струк.) = НЕОА / валюту балансу * 100% = 188509/478031 * 100% = 39,43 %.

Відповідно вона становитиме:

НЕОА (прогнознi) = прогнозна валюта балансу * НЕОА (струк.). (3.10)

НЕОА (прогнознi) = 554515,96 * 0,3943 = 218645,64 тис. грн.

Можна зробити такий висновок, що необоротні активи збільшуються до 218645,64 тис. грн, це свідчить про ефективне використання раніше сформованих та нововведених основних засобів та матеріальних активів.

6. Визначення прогнозного значення середньорічної вартості запасу. Оборотні активи на підприємствах складаються, головним чином, з запасів. Запасами є предмети праці, які потрібні задля обробки, переробки, застосування на виробництві для господарських потреб, й засоби праці, які господарство відносе в число малоцінних й швидкозношуваних предметів.

Запаси - це активи, існують для:

- а) зберігання для реалізації в звичайних умовах господарювання,
- б) знаходження в момент виробництва для такого продажу,
- в) споживчого призначення в виробничий процес або задля надання послуг.

У складі оборотних активів необхідно, щоб середньорічна вартість запасів у 2020 році зроста не більше, ніж темп приросту планового чистого доходу.

Вона становитиме:

$$Z = Z_{2019} \cdot \text{темп приросту ЧД} \quad (3.11)$$

$$Z = 140925 \cdot 1,16 = 163473 \text{ тис. грн.}$$

Можна зробити такий висновок, що виробнича вартість запасів збільшилась до 163473 тис. грн. Це є дещо більше, ніж в попередніх періодах та показує зростаючий виробничий потенціал підприємства; його намагання завдяки вкладенням в виробничі запаси убезпечити грошові активи господарства від їх знецінення під натиском інфляції; раціонально обирати господарську стратегію, через те, що вагома частина поточних активів схована у запасах, ліквідність визначити важко.

7. Визначення сукупного значення грошового доходу та дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість, прострочені й сумнівні до погашення нараховані доходи. Внаслідок цього сума, що припадатиме на грошові кошти

та дебіторську заборгованість, знаходиться таким чином: прогнозне значення оборотних активів - середньорічна вартість запасу.

$$335870,32 - 163473 = 172397,32 \text{ тис. грн.}$$

Зі зробленого розрахунку стало відомим те, що сукупне значення грошового доходу та дебіторської заборгованості зросло до 172397,32 тис. грн., порівняно з 2019 роком, це свідчить про підвищення на господарстві дебіторської заборгованості та запасів.

8. Визначення сукупного значення власного капіталу та довгострокових зобов'язань.

Власний капітал окремий об'єм у активах підприємства, який сконцентрований після вирахування зобов'язань. Довгострокові зобов'язання – хохплюють усі зобов'язання, що не включені до поточних зобов'язань.

Для забезпечення нормальної фінансової стійкості підприємства необхідно, щоб власний капітал, плюс довгострокові зобов'язання покривали необоротні активи та запаси.

Тобто в сумі вони становитимуть прогнозне значення необоротних активів + середньорічну вартість запасу.

$$218645,64 + 163473 = 382118,64 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{Довгострокові зобов'язання} = 382118,64 * 0,4 = 152847,46 \text{ тис. грн.}$$

В господарстві власними джерелами фінансування оборотних коштів є прибуток, який в прогнозованому році складе 104657,52 тис. грн., залишається у розпорядженні господарства і використовується на його розсуд.

Щодо прибутку господарства, то ми спрямовуємо його задля покриття приросту нормативів оборотних коштів. Але зауважимо, що беручи до уваги зниження виробництва, скрутний економічний стан підприємств, їх неспроможність оплатити курлені матеріальні й інші ресурси. Розмір коштів, який спрямовують на оновлення власних оборотних коштів, корелює з очікуваними розмірами приросту нормативів оборотних коштів, сукупного

обсягу прибутку, необхідного розміру повернення позикових коштів й інших факторів.

9. Визначення поточних зобов'язань.

Поточними зобов'язаннями вважаємо зобов'язання, що прагнуть бути оплачені на протязі операційного циклу господарства або такі, що треба оплатити на протязі дванадцяти місяців з дати балансу. Поточні зобов'язання слід сформулювати у величині:

$$\text{ПЗ} = \text{прогнозна валюта балансу} - \text{середнє значення ВК та ДЗ.} \quad (3.12)$$

$$\text{ПЗ} = 554515,96 - 382118,64 = 172397,32 \text{ тис. грн.}$$

10. Визначення значення величини грошових коштів та їх еквівалентів використовуючи нормативне значення коефіцієнта абсолютної ліквідності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності - співставлення сукупної суми грошових коштів (їх еквівалентів) й короткотермінових фінансових вкладень з його поточними зобов'язаннями.

Розрахуємо величину грошових коштів та їх еквівалентів, необхідну для дотримання мінімального рівня абсолютної ліквідності.

Величина коефіцієнта абсолютної ліквідності становить - 0,2.

$$\text{ГК} + \text{короткострокових фінансових вкладень} = \text{К абс.лікв.} * \text{ПЗ} = 0,2 * 172397,32 = 34479,46 \text{ тис. грн.}$$

Виходячи з розрахунку величина грошових коштів, яка необхідна для мінімального рівня абсолютної ліквідності зростає до 34479,46 тис. грн.

11. Визначення значення прогнозованої дебіторської заборгованості.

У сучасних умовах господарювання, за наявності конкуренції, як невід'ємного елемента ринкової економіки та труднощів реалізації і збуту продукції, сільськогосподарські господарства, як і промислові підприємства, продають її, використовуючи форми оплати частинами. Таким чином у господарства з'являється дебіторська заборгованість, яка є важливою складовою оборотного капіталу. Дебіторська заборгованість - це своєрідна іммобілізація робочого капіталу, яка в будь-який час, а особливо в період інфляції, не вигідна для бізнесу.

За наявності дебіторської заборгованості складається акт звірки, який підтверджує двосторонню фактичну заборгованість. В разі відсутності грошових коштів на поточному рахунку та відсутності основних оборотних засобів для погашення боргу організація визнається безнадійним боржником. Розрахунок прогнозного значення дебіторської заборгованості такий:

$$ДЗ = \text{поточні зобов'язання} - \text{коефіцієнт абсолютної ліквідності}. \quad (3.13)$$

Величина дебіторської заборгованості складе:

$$ДЗ = 172397,32 - 34479,46 = 137917,86 \text{ тис. грн.}$$

Прийmemo, що період оборотності дебіторської заборгованості складає 26 днів.

Такий прогнозований результат дебіторської заборгованості в 2020 році 137917,86 тис. грн, свідчить про те, що на поточному рахунку господарства будуть в наявності грошові кошти, якими з нами повинні розрахуватись кредитори.

12. Визначення прогнозованої вартості кредиторської заборгованості використовуючи мінімальний період обороту кредиторської заборгованості.

Обсяг кредиторської заборгованості слід планувати так, щоб кошти від дебіторів надходили раніше, ніж потрібно буде сплачувати борги кредиторам, тобто період обороту кредиторської заборгованості має бути довшим, ніж у дебіторської. Враховуючи це, мінімальний період обігу кредиторської заборгованості повинен становити 27 днів.

Необхідний обсяг прогнозованої кредиторської заборгованості становитиме:

$$КЗ = (27 * 172397,32) / 360 = 12929,8 \text{ тис. грн.}$$

З даного розрахунку видно, що в прогнозованому році залишиться кредиторська заборгованість, яка становить 12929,8 тис. грн. Це свідчить про раціональне використання коштів, оскільки підприємство залучає в оборот більше коштів, ніж відволікає з обороту.

13. Визначення величини короткострокових кредитів банку.

Для поповнення нестачі власних коштів для операційної діяльності підприємство отримає в банку позику строком до одного року. Для її одержання з банком укладається договір, в якому передбачається: цільове використання позикових коштів, строк користування позикою, сума і плата за позику (процент, що сплачується підприємством). Після оформлення кредитного договору банк відкриває для підприємства кредитний рахунок, на якому і обліковуються надані та погашені кредити.

Величина короткострокових кредитів банку у сумі поточних зобов'язань становитиме:

$$K_{кб} = 172397,32 - 12929,8 = 159467,52 \text{ тис. грн.}$$

14. Визначення величини власного капіталу у загальній величині фінансових ресурсів (60%). Власний капітал показує частку майна підприємства, яка фінансується за рахунок коштів власників і власних засобів підприємства.

Сума власних коштів становитиме:

$$382118,64 * 0,6 = 229271,18 \text{ тис. грн.}$$

15. Визначення прогнозного значення довгострокових позик.

Визначення потреби в довгострокових позиках розраховується як: сукупне значення власного капіталу і довгострокових зобов'язань - величину власного капіталу у загальній величині фінансових ресурсів підприємства.

Тому потреба в довгострокових позиках становитиме:

$$382118,64 - 229271,18 = 152847,46 \text{ тис. грн.}$$

Таблиця 3.6

Прогнозний баланс АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» на 2020 рік

та його порівняння з балансом 2019 р., тис. грн

Актив				Пасив			
Статті	2019р.	2020р.	Відхилення 2019 р. від прогнозу	Статті	2019р.	2020р.	Відхилення 2019 р. від прогнозу
Необоротні активи	188509	218645,64	-30136,64	Власний капітал	351504	229271,18	122232,82

Оборотні активи:	289522	335870,32	-46348,32	довгострокові зобов'яз	24908	152847,46	-127939,46
запаси	140925	163473	-22548	Поточні зобов'яз:	101619	172397,32	-70778,32
грошові кошти та їх еквіваленти	105	34479,46	-34374,46	короткстр кредити	44105	159467,52	-115362,52
ДЗ	148492	137917,86	10574,14	КЗ	57514	12929,80	44584,2
Баланс	478031	554515,96	-76484,96	Баланс	478031	554515,96	-76484,96

Прогнозне значення господарства в довгострокових потребах становитиме 152847,46 тис. грн, це свідчить про невпевненість керівництва господарства, чи достатньо в них засобів для поліпшення своєї діяльності, і чи існує можливість заздалегідь розраховатись зі своїми позиками.

Прогнозний баланс АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» на 2020 рік матиме такий вигляд (табл. 3.6).

У випадку розширення обсягів діяльності підприємства приріст оборотних активів в сумі 46348,32 тис. грн., буде супроводжуватись збільшенням виручки від реалізації продукції до рівня 402914,4 тис. грн. Однак зростання величини оборотних коштів може свідчити про неефективну господарську стратегію підприємства. Якщо у підприємства наявні наднормативні виробничі запаси, які становитимуть 163473 тис. грн., незавершене виробництво, спостерігається зниження попиту на його продукцію, росте дебіторська заборгованість до 137917,86 тис. грн., це свідчить про іммобілізацію оборотних коштів підприємства.

Збільшення дебіторської заборгованості до 137917,86 тис. грн., проти кредиторської, що становить 12929,80 тис. грн. може бути наслідком неплатоспроможності покупців та значне переважання дебіторської заборгованості створює загрозу втрати фінансової стійкості підприємства і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування, саме прогнозне значення господарства в довгострокових потребах, яке становить 152847,46 тис. грн., свідчить про невпевненість керівництва господарства, чи

достатньо в них засобів для поліпшення своєї діяльності, і чи існує можливість заздалегідь розрахуватись зі своїми позиками.

Таким чином, складений баланс забезпечуватиме не лише дотримання нормальної фінансової стійкості, а й виконання нормативів ліквідності підприємства.

В таблиці 3.7 наведено порівняння впливу структури капіталу на зміну його рентабельність у 2019 р. та прогнозованому 2020 р. по досліджуваному господарству.

Таблиця 3.7

Порівняння впливу структури капіталу на зміну його рентабельність
АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» у 2019 р. та прогнозованому 2020 р.

Показник	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2020 р. від 2019 р.
Сукупний капітал, тис.грн	478031	554515,96	76484,96
у т.ч. власний капітал	351504	229271,18	-122232,82
позиковий капітал	126527	325244,78	198717,78
Виручка від реалізації прдукції, тис.грн	347340	402914,4	55574,4
Чистий прибуток, тис.грн	40886	104657,52	63771,52
Питома вага позичкового капіталу у сукупному, %	26,468	58,65	32,19
Рентабельність продажу, %	1,177	25,98	24,80
Коефіцієнт оборотності позичкового капіталу	27,453	1,24	-26,21
Рентабельність сукупного капіталу, %	8,553	18,87	10,32
Рентабельність власного капіталу, %	11,632	45,65	34,02
Рентабельність позичкового капіталу, %	32,314	123,88	91,57

Одержані результати показують, що збільшення питомої ваги позичкового капіталу з 26,5 % до 58,7 % збільшило ефективність використання сукупного капіталу на 10,32 в.п., рентабельність використання власного капіталу на 34,02 в.п. та рентабельність використання позичкого капіталу на 91,57 в.п.

Узагальнюючи, можна сказати, що, порівняно з базисним роком (табл. 3.6), пропонований баланс передбачає суттєве збільшення найбільш строкових зобов'язань: кредиторської заборгованості (на 44584,2 тис. грн), дебіторської заборгованості (на 10574,14 тис. грн) та збільшення довгострокових джерел фінансування (на 127939,46 тис. грн). При формуванні активів підприємства необхідно стежити не лише за його фінансовою стійкістю та ліквідністю, але й фінансовою безпекою.

Висновок до розділу 3

1. Для вдосконалення управління фінансовими ресурсам підприємства необхідно впровадити автоматизовану систему внутрішнього фінансового контролю, яка повинна включати такі блоки: діагностика фінансового стану підприємства; вироблення загальних рекомендацій; вироблення кількісних рекомендацій; розрахунків; бази даних і бази правил; введення і коригування даних; коригування правил.

2. У випадку розширення обсягів діяльності підприємства приріст оборотних активів в сумі 46348,32 тис. грн, буде супроводжуватись збільшенням виручки від реалізації продукції до рівня 402914,4 тис. грн. Однак зростання величини оборотних коштів може свідчити про неефективну господарську стратегію підприємства.

3. Для визначення напрямів вдосконалення управління фінансовими ресурсами господарства необхідно використовувати прийоми детермінованого моделювання. Основним напрямом є управління рентабельністю продажу та оборотністю позичкового капіталу. Крім того, необхідно приділяти увагу формуванню оптимальну структури фінансових ресурсів. Збільшення питомої ваги позичкового капіталу, призводить до зростання коефіцієнту фінансування, а відповідно, до збільшення рентабельності власного капіталу. Аналогічний вплив структури джерел фінансування на рентабельність сукупного капіталу досліджуваного господарства.

4. Збільшення дебіторської заборгованості до 137917,86 тис. грн, проти кредиторської, що становить 12929,80 тис. грн може бути наслідком неплатоспроможності покупців та значне переважання дебіторської заборгованості створює загрозу втрати фінансової стійкості підприємства і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування

5. Оптимізація джерел фінансування передбачає збільшення частки позичкових фінансових ресурсів. В розрахованому прогностному балансі для досліджуваного підприємства запропоновано збільшення питомої ваги позичкового капіталу з 26,5 % до 58,7 % збільшило ефективність використання сукупного капіталу на 10,32 в.п., рентабельність використання власного капіталу на 34,02 в.п. та рентабельність використання позичкового капіталу на 91,57 в.п.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами проведених досліджень щодо напрямів підвищення прибутковості підприємства в управлінні фінансовими ресурсами в АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К» можна зробити наступні висновки:

1. Представлено авторське визначення поняття прибутковість – це показник, який результує про ефективність діяльності підприємства з позиції можливості отримувати прибуток в абсолютних або відносних величинах з метою забезпечити ефективне відтворення витрачених фінансових та матеріальних ресурсів підприємства;

2. Фінансові ресурси підприємств використовують для формування основних фондів та на поповнення оборотних коштів. Фінансовими ресурсами оплачують затрати підприємств на виробництво й реалізацію товарів, робіт, послуг, а разом з цим будь-які інші витрати, що нерозривно пов'язані з функціонуванням підприємства. Здійснюючи витрати, з'являються вихідні грошові потоки у вигляді сплати за рахунками постачальникам та підрядникам за товари, роботи і послуги, як страхові платежі.

3. На наше переконання результативність діяльності різних підприємств можливо оцінювати використовуючи абсолютні та відносні показники. Також можливе застосування системи показників ефективності діяльності. Діяльність підприємства в прямій залежності від спроможності одержувати необхідний прибуток. Разом з цим наголосимо на те, що у керівництва підприємства є значна свобода у визначенні сум фінансових результатів. Отже, беручи до уваги прийняту фінансову стратегію, підприємство створює можливості щодо збільшення чи зменшення кількості балансового прибутку за рахунок вибору певного виду оцінки майна, порядку його списання, встановлення строків використання

4. Комплекс амортизаційних відрахувань та частина прибутків, які направлені на нагромадження, формують грошові ресурси підприємства, які

втрачаються на його виробничий та науково–технічний розвиток, формування фінансових активів - купівля цінних паперів, поповнення статутного капіталу інших підприємств тощо. Інша частина прибутку, спрямована на нагромадження, спрямовується у соціальний розвиток підприємства. Окрема частина прибутку відноситься на споживання, і як результат створюються фінансові взаємовідносини між підприємством, особами, як зайнятими, так і не зайнятими на підприємстві.

5. Балансовий прибуток представляється нами як сума прибутків від реалізації продукції, від різної реалізації та доходів за позареалізаційними операціями за мінусом їх витрат. Але зауважимо, що доходи від дольової участі в інших суб'єктах господарювання, доходи від цінних паперів оподатковуються по різній з прибутком ставці. Через це дані доходи бажано виокремлювати від оподаткованого прибутку у створену окрему групу.

6. За досліджуваний період виручка від збуту товарної продукції сформована, головним чином, за рахунок продукції рослинництва, а саме її частка коливається від 52 % в 2017 році до 66 % в 2015 році. В 2019 році частка продукції рослинництва складала 65,89 %, що на 0,57 % менше показника 2015 року. Вказана висока питома вага рослинництва тримається за рахунок високої частки зернових та зернобобових культур: в 2018 році майже 18 %, в 2019 році – 19,04 %, що на 6,04 % більше ніж в 2015 році.

7. Розвиток тваринництва в АВ ТОВ «Агроцентр К» займає останні роки дещо менші позиції. У 2019 році в порівнянні з 2015 роком спостерігається зменшення питомої ваги овець, свиней та птиці в структурі товарної продукції. Хоча виручка від реалізації м'яса овець, свиней та птиці у грошовому виразі збільшується, тому що стрімко збільшується ціна цієї продукції на ринку та в торгових мережах.

8. Показник фондозабезпеченості у 2019 р. збільшився у 2,5 разів, порівняно з 2015 роком. Це пов'язано зі збільшенням основних фондів с.-г. призначення та зменшенням площі с.-г. угідь. Фондоозброєність показує величину основних засобів на 1 працівника. В 2019 році в порівнянні з 2015

роком цей показник збільшився у 11 разів. Це пов'язано зі збільшенням основних фондів с.-г. призначення.

9. Урожайність соняшника зменшилась за 5 досліджуваних роки на 4,7 %, урожайність зернових та зернобобових є високою, в 2019 році - 39,87 ц/га, та на 6,4 % недотягує цю врожайність в 2015 році. Завдяки зусиллям кваліфікованих агрономів урожайність озимої пшениці щороку збільшується – в 2019 році отримали 41,94 центнерів з гектару. Кукурудзу на зерно - максимально отримана врожайність була 60 ц/га в 2015 році.

10. Ефективність тваринництва оцінюється наступними показниками: по –перше, вироблено м'яса на 1 голову худоби. Вироблено м'яса в розрахунку на 1 голову свині – в 2019 році це 4,02 центнера, що на 71,1 % вище показника 2015 року. Вироблено м'яса в розрахунку на 1 голову вівці – в 2019 році це 0,35 центнера, що на 20,7 % вище показника 2015 року. Вироблено м'яса в розрахунку на 1 голову птахів – в 2019 році це 0,157 центнера, що на 40,2 % вище показника 2015 року.

11. Частка оборотних виробничих фондів збільшилась на 0,15, це є позитивним в умовах інфляції. Частка основних засобів в активах збільшилась на 0,04, що є негативним процесом, тому що занадто багато коштів інвестується в основні засоби. Коефіцієнт зносу основних засобів в 2019 році порівняно з 2015 роком збільшився на 0,05 в.п. Спостерігаємо збільшення частки оборотних виробничих активів на 0,05.

12. Періоди погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей свідчать про те, що позитивна динаміка супроводжувалась в 2015-2017 роках, коли період погашення дебіторської заборгованості в днях перевищував кредиторську. В 2018-2019 роках період погашення кредиторської заборгованості в днях перевищував дебіторську майже вдвічі.

Щодо пропозицій і думок, які виникли після опрацювання теми дипломної роботи «Формування фінансових ресурсів підприємства та ефективність їх використання», то, на наш погляд, вони є такі:

1. Для вдосконалення управління фінансовими ресурсам підприємства

необхідно впровадити автоматизовану систему внутрішнього фінансового контролю, яка повинна включати такі блоки: діагностика фінансового стану підприємства; вироблення загальних рекомендацій; вироблення кількісних рекомендацій; розрахунків; бази даних і бази правил; введення і коригування даних; коригування правил.

2. У випадку розширення обсягів діяльності підприємства приріст оборотних активів в сумі 46348,32 тис. грн., буде супроводжуватись збільшенням виручки від реалізації продукції до рівня 402914,4 тис. грн. Однак зростання величини оборотних коштів може свідчити про неефективну господарську стратегію підприємства.

3. Для визначення напрямів вдосконалення управлінням фінансовими ресурсами господарства необхідно використовувати прийоми детермінованого моделювання. Основним напрямом є управління рентабельністю продажу та оборотністю позичкового капіталу. Крім того, необхідно приділяти увагу формуванню оптимальну структури фінансових ресурсів. Збільшення питомої ваги позичкового капіталу, призводить до зростання коефіцієнту фінансування, а відповідно, до збільшення рентабельності власного капіталу.

4. Збільшення дебіторської заборгованості до 137917,86 тис. грн., проти кредиторської, що становить 12929,80 тис. грн. може бути наслідком неплатоспроможності покупців та значне переважання дебіторської заборгованості створює загрозу втрати фінансової стійкості підприємства і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування

5. Оптимізація джерел фінансування передбачає збільшення частки позичкових фінансових ресурсів. В розрахованому прогностичному балансі для досліджуваного підприємства запропоновано збільшення питомої ваги позичкового капіталу з 26,5 % до 58,7 % збільшило ефективність використання сукупного капіталу на 10,32 в.п., рентабельність використання власного капіталу на 34,02 в.п. та рентабельність використання позичкового капіталу на 91,57 в.п.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авдющенко А.С. Визначення результативності діяльності підприємств: роль та підходи. /А.С. Авдющенко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. - 2011. - №1. - С.347-355.
2. Антонюк Р.Р. Прибутковість сільськогосподарських підприємств: природа категорії / Р.Р. Антонюк //Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. - 2012. - № 126. -С. 50—55.
3. Ахромкін Є.М. Напрями та інструменти підвищення ефективності використання ресурсів./ Є.М.Ахромкін //Економіка підприємства: теорія та практика: зб. мат. III Міжнар. наук.-практ. конф. 21 жовт. 2010р. - К.:КНЕУ, 2010. - С. 18-20.
4. Багров В. П. Економічний аналіз: Навчальний посібник./ В. П.Багров, І. В. Багорова - К.: Центр навчальної літератури, 2010. -160 с.
5. Бакаев А.С. Годовая бухгалтерская отчетность организации: подходы и комментарии к составлению./ А.С. Бакаев - М.: Бухгалтерский учет, 2009. -405 с.
6. Баканов М. И. Теория экономического анализа./ М. И. Баканов, А.Д.Шеремет - М.: Финансы и статистика, 2011. - 541 с.
7. Бандурка А.М. Финансово-экономический анализ./ А.М. Бандурка, И. М. Черников - Харьков: из.-во ХУВД, 2010. - 235 с.
8. Бердар М. М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства./ М. М. Бердар // Актуальні проблеми економіки. - 2011. - №5. - С.133-138.
9. Бернстайн Л.А. Анализ финансовой отчетности. Пер. с англ./ Л.А. Бернстайн - М.: Финансы и статистика, 2010.- 365 с.
10. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент: Учбовий курс. / І.А. Бланк – К.: Ніка – Центр, Ельга, 2011. – 528 с.
11. Бойчик І.М. Економіка підприємства: Навч. пос./ І.М. Бойчик – К.: Атіка, 2009. –344 с.

12. Ван Хорн Дж. Основы управления финансами: Пер. с англ. / Дж. Ван Хорн. Под ред. И.И. Елисеевой. - М.: Финансы и статистика, 2008. - 530 с.
13. Ванинский А.Я. Факторный анализ хозяйственной деятельности. / А.Я. Ванинский – М.: Финансы и статистика, 2009. – 178 с.
14. Гальчинський А.С. Основи економічних знань: Навч. Посіб. / А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю.І. Палкін. - 2-ге вид., перероб. і доп. –К.: Вища школа, 2008. - 543с.
15. Герстнер П. Анализ баланса./ П. Герстнер. - М.: Экономическая жизнь, 2009. – 265 с.
16. Гетьманський В.О. Економічна природа та теоретична сутність ефективності функціонування підприємства./ В.О. Гетьманський // Науковий вісник НЛТУ України. - 2009. - Вип. 19. – С.45-56.
17. Гонтарьова І.В. Проблема взаємозв'язку між результативністю та ефективністю діяльності підприємства. / І.В.Гонтарьова // Економіка підприємства: теорія та практика: зб. мат. III Міжнар. наук.-практ. конф. 21 жовт. 2010р. - К.:КНЕУ, 2010. - С. 64-67.
18. Господарський кодекс України: Офіційний текст. К.-:Кондор, 2010. - 98с.
19. Грещак М.Г. Економіка підприємства: підручник. / М.Г. Грещак, В.М. Колот, О.Г. Мендрул (та ін.); за заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. - (вид. 4-те, перероб і доп.) - К.:КНЕУ, 2009. – 401 с.
20. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: Навч. посіб./ Гринчуцький В.І., Карапетян Е.Т., Погріщук Б.В. - К.: Центр учбової літератури, 2010. – 310 с.
21. Гуляєва Н. Фінансові ресурси підприємств. / Н. Гуляєва // Фінанси України. - 2011. - №12. - С.58-62.
22. Друри К. Введение в управленческий и производственный учет./ К. Друри. - М.: Аудит, ЮНИТИ, 2010. - 367 с.

23. Економіка підприємства: Підручник/ За ред. акад. С.Ф. Покропивного. – 2-е вид., пе-рероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2010. – 436 с.
24. Економічна теорія: Підручник / за ред. В.М. Тарасевича. – Київ: Центр навчальної літератури, 2009. -784 с.
25. Елисеєва И.И. Общая теория статистики: учебник. / И.И. Елисеєва, М.М. Юзбашев. Под ред. И.И. Елисеєвой. - М.: Финансы и статистика, 2009.–320 с.
26. Ефимова О.В. Финансовый анализ. / О.В. Ефимова. – М.: Бухгалтерский учет, 2008. – 256 с.
27. Єпіфанова І.Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності / І.Ю. Єпіфанова, В.С. Гуменюк // Економіка та суспільство. - 2016. - Вип. 3. - С. 189-192. – Режим доступу: <http://economyandsociety.in.ua>
28. Закон України «Про бухгалтерській облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р №996. Режим доступу : [http:// Ліга: Еліт Закон](http://Ліга: Еліт Закон) Copyright: ІАЦ «Ліга». – 2010 р.
29. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.91р №1576 – ХІV// Урядовий кур'єр. – 2010. – 06 липня. - С.5.
30. Зудилин А.П. Анализ хозяйственной деятельности предприятий развитых капиталистических стран: учебное пособие./ А.П. Зудилин. - М.: из.-во УДН, 2008. - 259 с.
31. Зятковський, І. В. Фінанси підприємств : Навч. посібник / І. В. Зятковський. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К : Кондор, 2009. - 364с.
32. Іванець Н.І. Прибутковість підприємства як основний показник ефективності його діяльності / Н.І. Іванець // Журнал науковий огляд. - 2017. - № 3 (35). - Режим доступу: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/1140/1254>
33. Івахненко В.М. Економічний аналіз: навч. посіб. / Івахненко В.М., Горбатюк М.Т., Львовчкін В.С. - К.: КНЕУ, 2009. - 445 с.

34. Іващенко В.І. Економічний аналіз господарської діяльності. / В.І. Іващенко, М.А. Блюх. – К.: ЗАТ “НІЧЛАВА”, 2008.- 221 с.
35. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. / В.В. Ковалев. - М.: Финансы и статистика, 2010. – 263 с.
36. Ковбасюк М.Р. Анализ финансовой деятельности предприятия с использованием ПЭВМ. / Ковбасюк М.Р., Соколовская З.Н., Беспалов В.М. – М.: Финансы и статистика, 2010. - 165 с.
37. Количественные методы финансового анализа: Пер.с англ. С. Дж. Брауна и М.П. Крицмена. – М.: ИНФРА – М, 2009. – 209 с.
38. Кочович Е. Финансовая математика: Теория и практика финансово-банковских расчетов: Пер. с серб./ Е. Кочович. – М.: Финансы и статистика, 2008.- 189 с.
39. Крылова Т.Б. Выбор партнера: анализ отчетности капиталистического предприятия./ Т.Б. Крылова. - М.: Финансы и статистика, 2010. – 177 с.
40. Крынковский Х. Э. Математика для экономистов. / Х. Э. Крынковский. Пер. с польс. В.Д. Менекра. – М.: Статистика, 2010. – 306 с.
41. Кучер Л.Ю. Науково-теоретичні підходи до інтерпретації дефініції "прибутковість" / Л.Ю. Кучер. - Режим доступу:http://khntusg.com.ua/fles/sbornik/vestnik_99/06.pdf
42. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. Посіб. / В.О. Мец. - К.: Вища шк., 2011. - 278 с.
43. Мних Е.В. Економічний аналіз на сільськогосподарському підприємстві./ Е.В. Мних, П.Ю. Буряк. – Львів: Наука, 2011. – 398 с.
44. Мочерний С.В. Політична економія:випр. і доп. - К. Знання. - 2007. - 684 с.
45. Ненашев Е.В. Анализ финансов предприятия в условиях рынка. / Е.В. Ненашев. – М.: Высшая школа, 2010. - 266 с.

46. О'Брайен Дж., Шриватова С. Финансовый анализ и торговля ценными бумагами: Пер.с англ./ Дж.О'Брайен, С. Шриватова. – М.: Дело ЛТД, 2009. – 210 с.
47. Огійчук М.Ф. Сутність прибутку та підходи до методики його визначення / М.Ф. Огійчук // Економіка АПК. - 2009. - № 6. - С. 31-45.
48. Олексюк О.І. Економіка результативності діяльності підприємства: монографія/ О.І. Олексюк.- К.:КНЕУ, 2010. - 369 с.
49. Осипова Т.В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання / Т.В. Осипова // Управління розвитком. - 2012. -№ 1. - С. 82-84.
50. Павлова Л.П. Финансовый менеджмент: учебник./ Л.П. Павлова. - М.: ИНФРА – М, 2010. – 410 с.
51. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: Підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.; Кер. Кол.авт. і наук. Ред. Проф. А.М. Поддєрьогін. -5-те вид., перероб. та допов. - К.: КНЕУ, 2010. - 546 с.
52. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс»: наказ М-ва фінансів України від від 31 березня 1999 р. N 87.– Джерело доступу: <http://www//zakon.rada.gov.ua>
53. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати»: наказ М-ва фінансів України від 8 жовтня 1999 р. N 237. – Джерело доступу: <http://www//zakon.rada.gov.ua>
54. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів»: наказ М-ва фінансів України від 31 січня 2000 р. №20. – Джерело доступу: <http://www//zakon.rada.gov.ua>
55. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку П(С)БО 5 «Звіт про власний капітал»: наказ М-ва фінансів України від 31 грудня 1999 р. N 318. – Джерело доступу: <http://www//zakon.rada.gov.ua>
56. Попович П.Я. Економічний аналіз і аудит на підприємстві./ П.Я. Попович. - Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 398 с.

57. Прокопенко І. Ф., Ганін В.І. Методика та методологія економічного аналізу: Навч. Пос./ І. Ф. Прокопенко, В.І. Ганін. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 430 с.
58. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия./ Г.В.Савицкая.- Минск: Высшая школа, 2009. - 369 с.
59. Селіверстова Л.С. Методологічні основи оцінки ефективності корпоративних структур./ Л.С. Селіверстова // Актуальні проблеми економіки, - 2010. - №2.- с.28-33.
60. Сергеев И.В. Экономика предприятия: Учеб. Пособие / И.В. Сергеев. - М.: Финансы и статистика, 2009. – 304 с.
61. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: Навч. Посібник./ Р.А. Слав'юк. -Київ.: ЦУЛ, 2009. - 460 с.
62. Справочник фінансиста підприємства. – М.: ИНФРА – М, 2011. – 420 с.
63. Стоун Д., Хитчинг К. Бухгалтерский учет и финансовый анализ: Подготовительный курс./ Д. Стоун, К. Хитчинг. Спб.: АОЗТ “Литера плюс”, 2010. – 347 с.
64. Стражев В.И. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности./ В.И. Стражев. - Минск: Высшая школа, 2009. – 222 с.
65. Суздальцев О.М. Антикризове управління як один із напрямів підвищення ефективності діяльності підприємства / О.М. Суздальцев, К.О. Гайдаш // Вісник До- нецького університету економіки та права. - 2012. - № 1. - С. 88-91.
66. Ткаченко О.С. Розподіл фінансових ресурсів як основа досягнення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств // Агросвіт. - 2018. - № 12. - С. 27-33.
67. Финансовое управление компанией / Общ. ред. Е.В. Кузнецовой. – М.: Фонд «Правовая культура», 2010. – 214 с.
68. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник / под ред. Е.С. Стояновой. – М.: Из.-во Перспектива, 2010. – 263 с.

69. Финансы: Учеб. Пособие / Под ред. Л.М. Ковальковой. – М.: Финансы и статистика, 2009. - 199 с.
70. Філімоненко О.С. Фінанси підприємств: Навч. посібник./ О.С. Філімоненко. - К.: Кондор, 2009. – 400 с.
71. Фінанси підприємств: Навчальний посібник: Курс лекцій / За ред. д.е.н., Г.Г. Кірейцева. - Київ: ЦУЛ, 2002. -268 с.
72. Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Вип. 5 (84) / Наук. Ред. І.К. Бондар. –К.: , 2009. -152 с.
73. Херес Дж.М. Международные финансы: Пер. с англ./ Дж.М. Херес.- М.: Информационно-издательский дом «Филинь», 2010. – 456 с.
74. Хмелевський О.В. Оцінка якості прибутковості в інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств машинобудування / О.В. Хмелевський // Економіст. - 2008. - № 3. - С. 50-53.
75. Хотомлянський О. Л. Теоретичні основи управління фінансовими ресурсами підприємств./ О. Л. Хотомлянський // Актуальні проблеми економіки. - 2012. - №2. - С.145-151.
76. Четыркин Е.М. Методы финансовых и коммерческих расчетов. / Е.М. Четыркин. – 2-е изд. – М.: “Дело Атд”, 2009. – 175 с.
77. Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальне видання./ Л.І.Шваб. – К.: Каравела, 2009. – 501 с.
78. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика фінансового аналізу./ А.Д.Шеремет, Р.С. Сайфулин. – М.: ИНФРА – М, 2011. – 367 с.
79. Экономика предприятия. Под ред. Н.А. Сафронова. М., Юрист, 2009.- 284 с.
80. Экономика предприятия: Учебник / Под. Ред. Проф. О.И. Волкова. –М.: ИНФРА-М, 2009. - 416 с.
81. Энтони Р. Ситуации и примеры. / Р. Энтони. – М.: Финансы статистика, 2008. – 281 с.

82. Якимчук Т.В. Соціально-економічна ефективність підприємства та її забезпечення в сучасних умовах. / Т.В. Якимчук // Вісник ЖТДУ. – 2011. - №2. – С.18-26.

83. Ярошевич Н.Б. Фінанси підприємств: навч.посіб. / Н.Б. Ярошевич. - К.: Знання, 2012. - 341 с.

84. Яцків Т.І. Теорія економічного аналізу./ Т.І. Яцків. – Львів: Світ, 2009. – 341 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Динаміка складу і структури товарної продукції АВ ТОВ «АГРОЦЕНТР К»

Показник	2 015р.		2 016р.		2 017р.		2 018р.		2 019р.		Відхилення 2019 р. від 2015 р., +/-	
	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%	тис.грн	%
Зернові і зернобобові - всього	26549,10	13,00	26294,80	14,83	41045,44	15,39	63954,62	17,57	64229,54	19,04	37680,44	6,04
з них пшениця озима	25908,60	12,68	22080,30	12,45	33337,75	12,50	52998,25	14,56	47160,13	13,98	21251,53	1,30
гречка	624,90	0,31		0,00	0,00		0,00		0,00		-624,90	-0,31
Кукурудза на зерно	11,50	0,01	4214,50	2,38	7707,69	2,89	10956,37	3,01	17069,40	5,06	17057,90	5,05
Соняшник	101322,30	49,60	62575,80	35,28	77903,65	29,21	128273,25	35,24	132237,28	39,20	30914,98	-10,40
Ріпак озимий	78,75	0,04	10635,50	6,00	20162,67	7,56	30539,52	8,39	25772,78	7,64	25694,03	7,60
Інша продукція рослинництва	6,50	0,003	1,10	0,001	10,67	0,004	7,28	0,002	16,87	0,005	10,37	0,00
Продукція рослинництва - всього	135752,90	66,46	99507,20	56,11	139111,76	52,16	222767,39	61,20	222273,33	65,89	86520,43	-0,57
Свині	49435,80	24,20	62215,60	35,08	84064,47	31,52	104067,31	28,59	87708,40	26,00	38272,60	1,80
Вівці	24,30	0,01	89,40	0,05	15495,39	5,81	13285,96	3,65	4823,96	1,43	4799,66	1,42
Птиця	585,10	0,29	1197,10	0,67	2747,03	1,03	5168,79	1,42	2530,05	0,75	1944,95	0,46
Інша продукція тваринництва	11618,00	5,69	8297,90	4,68	17789,02	6,67	7352,78	2,02	6578,13	1,95	-5039,87	-3,74
Продукція тваринництва - всього	61663,20	30,19	71800,00	40,48	120095,91	45,03	129874,84	35,68	101640,54	30,13	39977,34	-0,06
Послуги в рослинництві і тваринництві	6861,50	3,36	6045,90	3,41	7494,33	2,81	11356,77	3,12	13426,13	3,98	6564,63	0,62
Продукція сільського господарства	204277,60	100,00	177353,10	100,00	266702,00	100,00	363999,00	100,00	337340,00	100,00	133062,40	0,00